

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

X. ročník ● 11/2017

Vianoce 2017

O B S A H

Vianoce 2017

O SOBOCH A OSLOVI A.Činčuráková Tipulová	4
SVÄTÁ ZEM – KRAJINA PARADOXOV D. Pastirčák/B. Piatko	7
ČO SA STALO V BETLEHEME? Štefan Markuš	12
VIANOČNÉ PIESNE	16
NAJVÄČŠIA Z NICH JE LÁSKA Július Stupka	18
VIANOCE NA MISIÁCH Slovensko, Chorvátsko, JAR, Nepál, Tanzánia	19
PREMÁRNEŇÁ PRÍLEŽITOSŤ Tomáš Komrška	26
AKO SA PŘIBLÍŽÍŤ K TÍŇEDŽEROM? Z. Polohová, D. Malá	28
TEÓRIA A PRAX Miroslav Kocúr	30
RELAX	31

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2017

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko,
Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Rastislav Števko

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,
e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 15. 12. 2017 **Tlač:** Express tlač

Prvá strana obálky: J. Beliš: Madonna

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

MAGNIFICAT A BENEDICTUS

Najranejšia spomienka na zimu sa mi spája s otcovým sľubom, že keď napadne sneh, urobíme snehové gule a z nich snehuliaka. Nevedel som, čo sú snehové gule a ešte menej, čo je snehuliak. Zima prišla aj odišla a na snehuliaka neprišlo. Ale otec aspoň potvrdil sľub, že teda budúcu zimu. Snehové gule v mojej fantázii boli široké snehové valce, ktoré s otcom budeme nejako rolovať dole kopcom, podobne ako sa roluje koberec pri sťahovaní. Bol som zvedavý, akú fintu otec použije, aby sme ten sypký sneh tak pekne zrolovali. Samotný snehuliak ostával záhadou. Až kým sme na dvore nepostavili reálneho obra zo snehu. Nepáčil sa mi, lebo jeho stavba aj postava úplne rozmetala moje predstavy. A ešte som pri tom zmokol a mráz mi zašiel pod necht. Snehuliak ma sklamal, no otec ma neoklamal. Ten nemý bučoľ zo snehu úplne zodpovedal jeho predstave aj sľubu.

Keď nebeský Otec sľuboval a pripravoval príchod svojho Syna do nášho sveta, využíval rôzne symboly, udalosti, postavy aj opisy. Jeho príchod bol očakávaný, no jeho podoba bola dosť nejasná a budúce pôsobenie záhadné. Projekcie zaslúbení do ich možných naplnení viedli ľudí k rôznym predstavám o Mesiášovi. Skutočné splnenie týchto Božích sľubov nám v bohatosti perspektív podávajú štyria evanjelisti vo svojich svedectvách. Všetko detailne zapadlo do predpovedí. Ale nie do predstáv, ako to Boh urobí.

My ľudia vieme dôjsť iba k ľudským riešeniam. A tak aj od Boha očakávame ľudské riešenie, avšak nadopované Božou mocou a korunované nejakým zázrakom. Lenže na náš kardinálny problém nestačí žiadne ľudské zbožštené riešenie. Problémom, ktorý dramaticky rámuje našu minulosť, prítomnosť aj budúcnosť je to, ako sa môže hriechyň človek dostať do blízkosti svätého Boha tak, aby ho Božia svätosť nezničila. Božia odpoveď je radikálna: Jediné prostredníctvom obete zmierenia. Preto Ján Krstiteľ oslovuje a víta Ježiša: „*Hľa, baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.*“ Náš hriech je v tom, že Boha buď otvorene ignorujeme, alebo žijeme tak, ako keby Boha nebolo. Ak máme byť zachránení od zničujúcich dôsledkov hriechu, musí sa nájsť náš zástupca – obetný baránok. Kresťanské Vianoce hovoria o príchode tohto obetného baránka. Ježišovo narodenie smeruje k jeho zástupnej smrti a vzkrieseniu. Ale prečo bol pre našu záchranu nutný taký zástupca, ktorý je plným človekom a zároveň plným Bohom, teda boho-človek?

Ježiš Kristus, náš zástupca, je Boh: Nemohol Boh stvoriť náhradného ľudského Adama – a teraz už dokonalého, teda bez hriechu? A ten by zomrel za nás. Čo by to však bola za spravodlivosť, keby previnenia hocikoho z nás, ba celého sveta, mal odskákať iný nevinný človek? Chcel by som byť tým Adamom ja – alebo ty?

Po druhé, náš hriech vyžaduje nekonečnú platbu, a to znamená, že keby hocikaký iný stvorený človek mal platiť za náš hriech – aj náhradný dokonalý Adam, nikdy by nezaznelo „je dokončené; je to splatené!“ My potrebujeme takého zástupcu, ktorý má nekonečnú, večnú hodnotu. A takým je len večný Boh. Preto nás prišiel zachrániť Boh sám.

Ježiš Kristus, náš zástupca, je človek: Boh Otec obvinil svojho Syna zo všetkých našich hriechov a vín. Keby bol Ježiš iba Bohom, nebolo by možné, aby bol spojený s hriechom. Jeho absolútne svätá, dokonalá a čistá bytosť by nemohla byť poškvrnená hriechom. Len na Ježiša ako boho-človeka, na jeho bezhriešnu a pritom ľudskú prirodzenosť, mohol Boh na kríži vložiť naše hriechy.

ŠTEFAN EVÍN
(predseda Rady Cirkvi bratskej)

Ak Boh Otec vložil naše hriechy na Ježiša, Ježiš musel kvôli našim hriechom zomrieť. Lebo dôsledkom hriechu je smrť. A jeho smrť bola skutočná, lebo tie hriechy boli skutočné. Avšak večný Boh predsa nemôže zomrieť, lebo je nestvoreným bytím a žije sám v sebe. Len keď Boh Syn zobral na seba ľudskú prirodzenosť, len vtedy bolo pre Boha Syna ako boho-človeka možné zomrieť.

Ježiš Kristus, plný Boh a plný človek, inkarnáciou – vtelením – prijal túto úlohu obetného Baránka. Prijal náš hriech, našu vinu, naše prestúpenia a naše neprávosti. A prijal aj trest namiesto nás. Svojou smrťou za nás splatil všetok náš dlh. Tak vznikol široký základ pre Božiu amnestiu. Tu je prameň Božej milosti a odpustenia. Toto je jadro radostnej a zachraňujúcej správy: *Boh tak miloval svet, že svojho Syna dal, aby nikto, kto v neho verí, nezahynul, ale mal večný život.* Preto Máriin vianočný Magnificat (*Velebí moja duša Pána*) a Zachariášov Benedictus (*Požehnaný Pán Boh*). Aj mój. ■

Tiež milujete také tie americké rozprávky, v ktorých vystupujú vianočné soby? Väčšinou majú veľmi dobrú myšlienku a dokážu v nás vyvolať príjemné pocity. Vianočné soby prinášajú so sebou zázračnú tajomnú atmosféru, pri ktorej sa zdá, že všetko je možné a už ani taká obyčajná vec, ako byť k sebe dobrí, nie je pre nás náročná. Pravda je taká, že ani jeden z tých sobov nie je reálny, aj keď sú opradení legendami a ľudia si ich časom začali aj pomenúvať. Zato zvieratko, o ktorom chcem hovoriť, vyzerá omnoho menej dôstojne a dostáva sa mu menšia pozornosť. Vystupuje v najdôležitejšom a najreálnejšom príbehu všetkých čias, ktorý zmenil naše životy: OSOL.

O SOBOCH A OSLOVI

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ
Kresba: HANKA ČINČURÁKOVÁ

Osol je súčasťou minimálne dvoch dôležitých udalostí Ježišovho života. Najprv na oslovi putujú Jozef a Mária (s Ježišom v brušku) do Betlehema, kde sa Ježiš zakrátko po tejto namáhavej ceste narodí do nášho fyzického sveta ako malé dieťa. A tiež si práve toto zviera Ježiš požičia, aby ho použil ako dopravný prostriedok pre svoj slávny vstup do Jeruzalema, kde ho ľud oslavuje krátko predtým, než Pán Ježiš vykoná svoje úžasné spásu prinášajúce dielo na kríži. V oboch príbehoch – vianočnom aj pôstnom – sa deje neopakovateľná udalosť Božieho príchodu k nám. Božieho sklonenia sa k človeku. Dejú sa Božie veci, ktoré zmenili dejiny celého ľudstva. *Lebo ako skrze neposlušnosť jedného človeka mnohí sa stali hriešnymi, tak aj skrze poslušnosť jedného človeka mnohí budú ospravedlnení.* (R 5, 19) Do hriešneho sveta vchádza Boh! Do sveta poznačeného utrpením a bolesťou vchádza Pán pánov a Kráľ kráľov. Hospodin! Zachariáš tento Boží príchod k človeku opisuje takto:

*Preveľmi jasaj, dcéra Sion,
zvučne plesaj, dcéra Jeruzalem!
Ajhľa, tvoj kráľ prichádza k tebe
spravodlivý a plný spásy,
pokorný, sediac na oslovi,
na osliatku, na mládati oslice.*

A to je úžasný dôvod na radosť!

Veľmi expresívne povedané našim jazykom: Jasaj! Skáč od radosti! Teš sa! Vystrojte párty! Nech zaznejú fanfáry, prestrite červený koberec! Lebo

tvoj Pán prichádza k tebe! Bez neho si stratený! Bez neho smeruješ rovno do pekla! Bez Hospodina prehráš svoje boje! Tvoj život je možno ťažký, nemá zmysel a je utrpením, ale prichádza On! Tvoj Pán! Máš dôvod na radosť. Pán Ježiš prišiel na tento svet a vchádza do našich životov, do toho, čo každý jeden deň prežívaš; chce vojsť do tvojej stereotypnej reality. A o tom sú Vianoce!

Tvoj Kráľ prichádza k tebe! Na oslovi. Tak si niečo o ňom povedzme:

Požičaný osol

Napriek tomu, že Ježiš vlastní úplne všetko, patria mu všetky kráľovstvá sveta, viditeľné i neviditeľné panstvá, napriek tomu, že má slávu a moc, o ktorej sa nám ani nesníva... *aj ho Boh nadmieru povýšil, a dal mu meno nad každé meno, aby v Ježišovom mene pokľaklo každé koleno tých, čo sú na nebi aj na zemi, aj pod zemou, a aby každý jazyk na slávu Boha Otca vyznával, že Ježiš Kristus je Pán.* (F 2, 9–11) Napriek tomu, že si jeho bohatstvo ani nevieme predstaviť, v tomto svete je Ježiš veľmi nenápadný. Ako novorodenec v jasliach. Ako pobeštný, ktorý nemá, kde by zložil hlavu. Ako bezdomovec, ktorého obídete bez toho, aby ste sa mu pozreli do tváre. Ako jeden z troch odsúdených. Nepotrebuje dokazovať svoj majetok, prílepšovať svoju hodnotu, ako to neraz robíme my. Napriek tomu vchádza so všetkou gráciou! A nepotrebuje k tomu bohatstvo a hodnoty tohto sveta. Prichádza na oslovi, ktorý ani nie je jeho. Iba si ho požičal.

Mária a Jozef idú do Betlehema

Chudoba nie je nič atraktívne. Nechceme byť chudobní! Dokonca aj medzi kresťanmi je chudoba čoraz viac považovaná za slabosť, aj keď pre ranú cirkev bola cnosťou. Rozdávali a predávali, čo mali, v nádeji skorého návratu Pána Ježiša. A všetko považovali za spoločné. Ktovie prečo sme sa tak veľmi odklonili od podobných myšlienok?! Žeby sme prestali očakávať Krista? Mnoho kresťanov dnes vyznáva lákavú teológiu prosperity, ktorá hovorí o tom, že veriaci ľudia by mali byť bohatí, pretože to, čo máme alebo nemáme, súvisí s našou vierou. Že Hospodin požehnáva veriaceho vo všetkom. O čom samozrejme nepochybujem, ak správne rozumieme slovu „požehnanie“. Je to Božia blízkosť a Jeho konanie? Alebo sú to veci a to, čo máme, čo vlastnime? Neraz je toto myslenie iba pekným duchovným pozlátkom egoizmu, sebeckta a sústredovania sa na seba.

Pamätám sa, ako nám raz počas Štedrého večera na dvere fary zaklopal zvláštny koledník. Manželka ho opustila presne o takomto čase minulý rok. Nechala dve deti a odišla s iným mužom, s ktorým čakala dieťa. Za ruku držal svoju štvorročnú dcéru a vinšovali. Dievčatko pozeralo vyplašene raz na otca, potom na nás. Po krátkom rozhovore mi došlo, že nemali žiadnu štedrú večeru. A toto dieťa zrejme dnes nedostane žiadne darčekom. Zahanbila som sa pri predstave, čo všetko dostanú naše deti. Táto rodina nezažíva žiadnu pohodu. Žiadnu čarovnú atmosféru zázračných rozprávajúcich sobov, ktoré plnia želania. A ktoré so sebou prinášajú

hmotné prevkapania. Pre túto rodinu sú vianočné soby iba rozprávka. Chudoba je ich realita. A predsa majú Vianoce. Bez stromčeka a darčekom, bez voňavých koláčov a dokonca bez blízkej milujúcej rodiny. A to preto, že do tejto chudoby kráča mladá rodina, ktorá sa nemá kde ubytovať. Na oslovi. A predsa na ňom do Betlehema kráča nádej. Bez lesku a fanfár prišiel Ježiš do nepohodlia a nečasu. A stali sa Vianoce!

Keď počas Adventu kupujem vianočné darčekom, uvedomujem si, akí sme bohatí. Čo všetko máme. Regále v obchodoch sú plné vianočného tovaru, ozdôb a nápadov, neskutočne premakanej elektroniky a nadizajnovaných „prepotrebných“ vecí, o ktorých ťa nastajlované reklamy budú presviedčať, že ich musíš mať! Inak si nikto. A naozaj máme veľmi veľa vecí. Potkýňame sa o ne a zotierame z nich prach, nestíhame ich odpratávať, neobnosené šatstvo nestíhame predávať na portáloch pre predajachtivé maminy, alebo baliť do škatúl. Nie sme ako dievčatko držiace za ruku svojho otca a zvierajúce jediný darčekom, ktorý zrejme na Vianoce dostalo od nás (plačúcu bábiku pôvodne nachystanú pre moje krstniatko). Sme v pohode. Páčia sa nám soby, dotvárajúce tú neopakovateľnú vianočnú sladkú atmosféru a prinášajúce vecné dary. Sme skôr soby ako osly... Či? Dokážeme rozumieť tomu, že Ježiš vnáša iné hodnoty ako tento svet? Dokážeme vidieť neviditeľné?

Na čom všetkom si zakladáš? Božie slovo hovorí: *Kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce.* Kde

je tvoj poklad? Pán prichádza, aby zmenil tvoje hodnoty. A chudoba je v poriadku, ak je osedlaná Kristom. Ak sa cítiš ako ten chudobný osol, vedz, že mu patríš! Pretože On je Pán pánov a Kráľ kráľov. A svet to možno ešte nevie. Preto sa obklopuje vecami. Kupujeme veci, ktoré použijeme jediný raz. Niekedy ich kupujeme iba preto, aby sme iným ukázali, že na to máme... akoby naša hodnota závisela od toho, čo máme. A Ježiš vošiel do tohto sveta na požičanom oslovi.

Osol symbolizujúci zlo

V židovstve osol symbolizuje samotné zlo. Symbolizuje vzburu, spurnosť, tvrdohlavosť – zlobu. A paradoxne na oslovi – symbole zla – Ježiš vchádza do Jeruzalema. Pán Boh používa zlo k tomu, aby sa oslávil a aby zachránil ľudí. „Osedlal“ si zlo, ktoré nieslo Ježiša do stredu Jeruzalemských ulíc k zástupom, ktoré kričali „Hosana“ a neskôr „Ukrižuj!“ Boh použil zlo – kríž – bolesť a utrpenie, aby sme mohli byť zachránení a dostali milosť. Uzdravenie. Pokoj. Skrze zlobu, nevraživosť a vzburu ľudí bol Ježiš ukrižovaný a Jeho kríž priniesol milosť mnohým.

Ježiš sedí na oslovi. Ten osol ho síce nesie, ale Ježiš je ten, kto má opraty vo svojich rukách. Nie ten osol, ale Ježiš je víťazom! On je Pánom. A preto sa dnes môžeme veľmi radovať, pretože Ježiš je víťaz nad zlom v našom živote. On ho zobral do svojich rúk! A s Ježišom k nám prichádza niekto, kto vládne. Kto má moc! Kto má plne pod kontrolou všetko, čo sa okolo nás a s nami deje. Má pod kontrolou náš hriech, našu vlastnú zlobu, ak mu dovoľíme, aby vstúpil do našich životov, aby zobral do svojich rúk opraty toho nášho šedivého a nepoddajného osla, môže dať úplne iný rozmer tomu, čo denne žijeme.

Osol – symbol pokory

Keď Pán Ježiš vstúpil do nášho sveta, veľmi sa pokoril. Zanechajúc ten majestát a prepych neba, veľmi sa ponížil. V Ježišovi sa Boh stal zraniteľným dieťaťom. Dieťaťom, ktoré je odkázané na rozhodnutia ľudí. Vydaný človeku. Tým, že sa stal človekom, vzal na seba obmedzenia. Takýto Boh k nám prichádza! Pokorný. Poslušný Otcovi.

Pokora je ďalšia vlastnosť, ktorá sa na tejto zemi nenosí. Nerozumieme jej. A dokonca aj rôzni odborníci na ľudskú psychiku potvrdzujú, že potrebujeme zdravé sebedovolenie, ktoré si však veľmi často zamieňame s pýchou. Veľa sa medzi nami hovorí o úspechu. Tí, čo niečo dosiahli, sú dávaní za príklad na našich mládežníckych stretnutiach ako inšpirácia, akoby ostatní boli menej hodnotní ľudia. Čoraz viac počujem: Máš na to! Dosiahneš to! Ide o to, čo máme a na čo máme, a nie **kto sme**. A tu je ten osol z vianočného príbehu. Chudák, nikdy nebude ako vianočné soby. Nebude mať v sebe tú úžasnú grációznosť, nikdy neprehovori

ľudským hlasom. Ani nebude počuť zďaleka jeho zvonenie, keď bude mať nadísať tá čarovná chvíľa. Nikdy sa nerozžiaria detské očka, keď sa objaví a nezazneje šum uznania... A predsa! Nesie niečo veľmi vzácne. Nesie Krista! Zmení život tým, ktorí dokážu vidieť hodnoty očiam neviditeľné.

Ak sa cítiš nemotorný ako ten osol, ak sa cítiš nedôležitý a nevýznamný, ak si ten, čo nič nemá a ani si nemôžeš povedať „ja na to mám“ – lebo v ničom špeciálne nevynikáš – je to v poriadku. Je to v poriadku v tom prípade, ak nesieš Krista. Ak tvoj život nesie niekoho tak dôležitého, ako je On!

Hlúpy ako osol

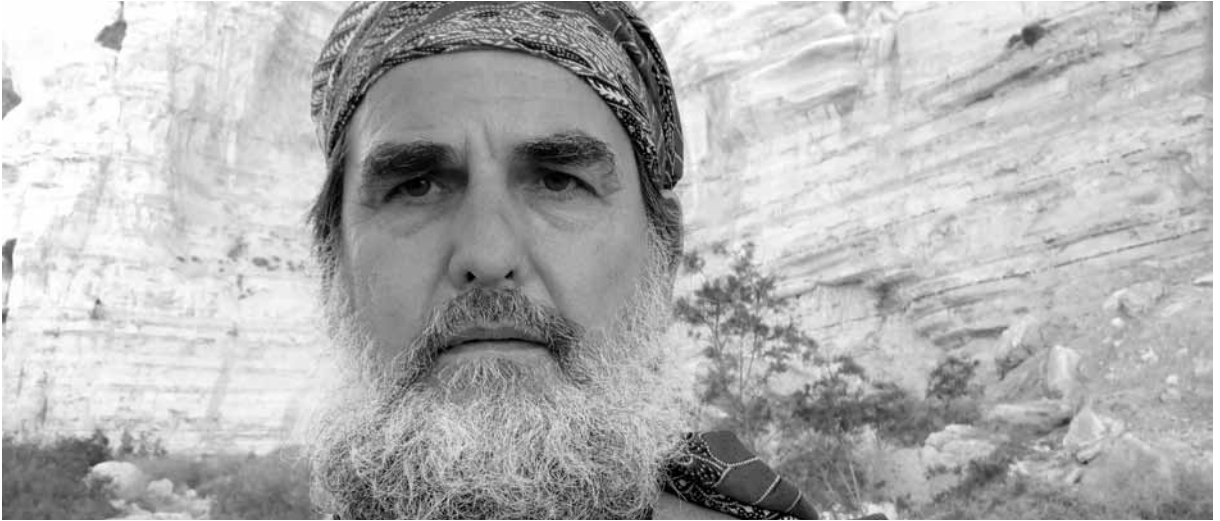
Neraz sa podobáme oslovi. Sme tvrdohlaví ako osol a chceme si ísť vlastnou cestou. To len vyjadruje našu ľudskú hlúposť. Ale Pán Ježiš si zvolil práve toto hlúpe zviera, ktoré nemalo žiadne predpoklady k tomu, aby mohlo niesť Božieho syna. Zvolil si ho, aby Ho nieslo. Pán Ježiš si môže použiť mňa aj teba na to, aby mohol vstúpiť. Do našej spoločnosti. Do našich rodín. Do našich životov. Chce ťa použiť k tomu, aby mohol prísť k ľuďom, ktorí to potrebujú, aby bol zjavený ako Boh.

Do Betlehema prišiel Ježiš v pokore a chudobe na oslovi. V tej nečakanej, nepríťažlivej realite života sa stretá Boh s človekom, nebo sa skláňa k zemi. Rovnako na oslovi vstupuje do Jeruzalema, kde sa odohráva veľkolepý príbeh záchrany. Vstúpil do tohto sveta, aby ho zmenil. A zmenil ho láskou. Jeho druhý príchod však bude vyzeráť úplne inak: *Potom som videl otvorené nebo. Ajhľa: biely kôň, a Ten čo sedí na ňom, sa volá Verný, Pravý a spravodlivo súdi a bojuje, Jeho oči – ohnivý plameň, na hlave mnoho diadémov, napísané meno, ktoré nepozná nikto, len On sám, odetý do plášte zmáčaného krvou, a Jeho meno: Slovo Božie. Nebeské vojská, odeté do bieleho čistého jemného lanu, Ho sprevádzajú na bielych koňoch. ... Na plášti a na bedrách má napísané meno: KRÁĽ KRÁĽOV a PÁN PÁNOV.* (Zj 19, 11–16)

Podľa Zjavenia príde Pán Ježiš druhýkrát na túto zem v moci a sláve na bielom koni! To je zviera pre bojovníka, sudcu a kráľa. Vznešené, silné zviera, na ktorom môže ísť len niekto, kto je vládca, mocný pán, udatný hrdina, na ktorom môže ísť len víťaz. A On ním je! A chce byť hrdinom aj v твоjich všedných dňoch.

Prajem ti, aby počas Adventu a Vianoc tvoje srdce prijalo túto radostnú správu: *Hospodin, tvoj Boh, je uprostred teba ako zachraňujúci hrdina. On radostne zaplesá nad tebou, obnoví ťa vo svojej láske, bude s plesaním jasat nad tebou.* (Sof 3, 17) ■

SVÄTÁ ZEM – KRAJINA PARADOXOV

Keď som sa dozvedel, že kazateľ Cirkvi bratskej Daniel Pastirčák bol v Izraeli, povedal som si – aký iný rozhovor do vianočného Dialógu je vhodnejší, než rozprávanie kazateľa o krajine, kde má kresťanstvo bod nula? Z pôvodne plánovaného rozhovoru však napokon vzišiel takmer monológ – Daniel bol taký plný zážitkov, že rozprával tak, akoby čítal moje otázky. Takže sa som ho iba občas prerušil otázkou. S kazateľom a spisovateľom **DANIELOM PASTIRČÁKOM** sa rozprával **BOHUSLAV PIATKO**.

Foto: D. PASTIRČÁK a MADLA RJABININOVÁ

Pôvodne to mal byť súkromný výlet manželov Rjabininovcov a Pastirčákovcov, no počas príprav sa náš úmysel zmenil na malú výpravu Kaplnky (Kaplnka – zbor Cirkvi bratskej v Bratislave). Napokon nás išlo desať. Príprava – to nebolo len balenie. Pred odchodom sme sa stretali, vybrali sme si miesta, ktoré navštívime a rozdelili sme si medzi sebou aj sprievodcovstvo – každý si vybral jedno miesto, jeho históriu vrátane duchovnej – biblickej. Napríklad my s Jarkou sme mali na starosti dva dni pri Genezaretskom jazere (predovšetkým Tiberias, Kafarnaum a Nazaret). A navyše, mali sme so sebou aj duchovného – mňa (J). Dovolím si povedať, že sme boli pomerne slušne pripravení a vedeli sme, čo a prečo chceme navštíviť.

Takže ste neboli len v Jeruzaleme?

Nie, nie. Prešli sme prakticky všetky biblicky najvýznamnejšie miesta v Izraeli. Ale – samozrej-

me, najvýraznejší bol Jeruzalem. Strávili sme tu tri dni a zažili i jeden z najsilnejších momentov našej cesty. Bývali sme na Via Dolorosa, úzkej uličke, po ktorej údajne Ježiš niesol svoj kríž. Ubytovňa sa volá Ecce homo, spravujú ju rehoľníčky, dokonca sa našla aj jedna Slovenka, ktorá sa nás hneď ujala. Ráno, pri východe slnka som si vyšiel na terasu. Podo mnou sa prebúdalo mesto a ja som meditoval. Pod ubytovňou v podzemí sa nachádzalo miesto spojené s Ježišovým odsúdením – Lysostratos-kamenodlažba. Pôvodná úroveň mesta je totiž hlboko pod dnešnými chodníkmi. Tu rímski vojaci Ježiša bičovali. Lysostratos tvoria obrovské kamenné dlaždice. Na jednej boli vyryté nejaké čísla. Vojaci, ktorí si tu krátili dlhú chvíľu, dlaždicu vraj používali ako hracu plochu pre svoje hry v kocky. Tu, pri malom kamennom oltári sme sedeli, spievali pár piesní z Taizé a prijímali eucharistiu. Boli to silné chvíle...

tNo ale – prejdime sa trochu zaradom po vašich stopách, tak ako ste vy išli po stopách biblických udalostí... či historických pamiatok?

Celá prvú polovicu nášho pobytu sme venovali miestam, ktoré sa nejakým spôsobom týkali novozákonných udalostí. Prileteli sme do Tel Avivu. To je mesto, ktoré vzniklo z ničoho, v holej púšti, na okraji malého historicky známeho mestečka Jafa, ktoré bolo prístavom už pred dvetisíc rokmi. Tam niekde je terasa, kde mal Peter to známe zjavenie: kôš s jedlom: „bi a jedz!“ Na základe toho videnia Boh Petrovi potvrdil, že evanjelium patrí i pohanom. Videli sme aj ten dom, no nie som si istý, že bol pôvodný. Boli sme si vedomí toho, že mnohé z pamiatok, ktoré uvidíme, majú síce dlhú tradíciu, no nemusia byť pravé. Väčšina pôvodných pamätných miest zmizla pod múrmi kostolov. Prvá vrstva kresťanskej architektúry pochádza zo štvrtého storočia,

Jeruzalem z terasy Ecce homo

Jeruzalem z Olivovej hory

stavebné práce zväčša iniciovala matka byzantského cisára Konštantína Helena. V Jafe sme strávili deň, tri ďalšie dni sme boli v Jeruzaleme, a potom sme si prenajali autá a navštevovali sme ďalšie naplánované miesta. Prešli sme cez Jericho, ďalšiu noc sme strávili pri Genezaretskom jazere na okraji Tiberias; tu sme sa zdržali dva dni a ďalšie dve noci sme spali na hore Tábor. To bol tiež silný zážitok. Tábor je tá hora, kam Ježiš podľa evanjelia vezme svojich troch učeníkov a zjaví sa mu tu Mojžiš a Eliáš. Peter povie: Postavme si tu tri stany. Tie si síce nepostavili, ale o tisíc tristo rokov neskôr tam františkáni postavili baziliku, kláštor a dom pre pútnikov. Okrem takmer neviditeľných mníchov a pár mladých dobrovoľníkov sme tam boli iba my. Tiché miesto, plné mieru. Slávnostnú večeru nám livejovský dobrovoľník z Milána podával v rozľahlej kamennej sále. Dve noci na Táboře – to bola nádhera. Odtiaľ sme sa vybrali navštíviť niektoré z Biblie známe miesta do púšte. Zastavili sme sa v En Gedi, v oblasti Mŕtveho mora. K tomuto miestu sa viaže príbeh stretnutia Dávida a Saula. Saul už tuší, že Dávid je budúcim kráľom. Dávid sa so svojou tlupou skrýva hore v starých zrúcaninách nad prameňom En Gedi. Saul pritia-

hne s vojskom, aby Dávida chytil do pasce. Pri prameni En Gedi si odskočí do jaskyne na veľkú potrebu. Práve v tej jaskyni sa Dávid skrýva. Dávid však ušetrí Saulov život. Nikdy som si nepredstavoval, že je to také krásne miesto. V skalnatej púšti dlhá roklina. Číra voda z viacerých prameňov tečie v kaskádach medzi bujnou vegetáciou a obrovskými balvanmi. Na začiatku údolia je strmé bralo zarastené bohatou zeleňou, z neho padá do rokliny vodopád.

Itinerár sme si približne prešli, podme k zážitkom. Jeden z Jeruzalema si už spomenul.

Jeruzalem je mestom jedného z najväčších paradoxov dejín. Jeruzalem v preklade znamená „mesto pokoja“, hoci počas celej svojej histórie to bolo naopak mesto nepokoja (V priebehu dejín bol Jeruzalem 2-krát zničený, 23-krát obliehaný, 52-krát napadnutý a 44-krát dobytý, pozn. red.). Dnes v Jeruzaleme vládne krehké prímerie, spolu tu žijú spoločenstvá troch veľkých monoteistických náboženstiev. Samozrejme, to spolužitie v prímerí je vynútené realitou – všetci vedia, že si nemôžu dovoliť žiadne veľké problémy, lebo žijú z turistov a istá bezpečnosť tam musí byť. Zabezpečuje ju armá-

da – na každom rohu stoja ozbrojení izraelskí vojaci a vojačky. Jeruzalem je mesto, ktoré chcú všetci vlastniť. Kresťania ho chcú vlastniť, je len samozrejmé, že si naň nárokujú Židia, i moslimovia ho chcú vlastniť. Jeruzalem patrí k veľkému príbehu viery každého z troch veľkých monoteistických náboženstiev. Dominantou Jeruzalema je zlatá kupola moslimskej mešity – miesto, kam sa nikto okrem moslimov nedostane. Mešita stojí na mieste, kde – ako veria židia – mal Abrahám obetovať Izáka... Židia ani kresťania sa tam však nedostanú. Moslimovia tvrdia, že je to miesto, odkiaľ Mohamed vystúpil do neba – ale iba na chvíľu a vrátil sa späť. Starý Jeruzalem je rozdelený do štyroch oblastí – Arabskej, Židovskej, Kresťanskej a Arménskej (i keď Arméni sú tiež kresťania). Najlepšie udržiavaná je pochopiteľne Židovská štvrť. Arabská je zas najviac orientálna – špina, vôňa, farby a chaos.

A tu sa dostávame k tomu najväčšiemu paradoxu. Ježiš kdesi tu v Jeruzaleme, vo vrchnej dvorane, pred svojou smrťou učeníkom hovorí: budú vás prenasledovať, predvážať pred vládarov, budú sa domnievať, že keď vás zabijú, robia Bohu službu... komu z učeníkov by vtedy napadlo, že to budú robiť kresťania jedni

Kláštor sv Juraja pri Jerichu

druhým, že sa budú v mene toho istého Boha navzájom vraždiť.

Od 4. storočia stojí v Jeruzaleme bazilika Božieho hrobu. Dala ju postaviť Helena, zbožná matka cisára Konštantína. Od nej pochádza predpoklad, že toto je to miesto, kde bol Ježišov hrob.

Skalu, kde bol hrob vyhlbený, odstránili, hrobovú priehlbnu prikryli mramorovou doskou a postavili tam majestátny kostol. Na pamätných miestach, viažucich sa k evanjeliu, spravidla vždy postavili kostoly. Najprv byzantské, potom románske – križiacke, neskôr, od trinásteho storočia, františkánske. Bazilika Božieho hrobu a Golgota sú vedľa seba – impozantná byzantská kupola a starobyľý kostol, lebo i na mieste predpokladaného ukrižovania stojí pravoslávny kostol. V ňom je priezor, cez ktorý sa možno pozerať na miesto, kde vraj stál kríž. O tieto miesta viedli kresťania medzi sebou krvavé boje. Robia si na ne nárok tri cirkvi – katolíci, ortodoxní a Arméni. Napokon, aby sa nespornili, zverili kľúč od Božieho hrobu moslimskej rodine. Večer kostol zamknú, kľúč dajú moslimom, ráno si od nich kľúč prevezmú a znova Baziliku otvoria.

Len tak na okraj – stará sa Izrael o kresťanské pamiatky?

Nielen Židia, ale aj Arabi živia kresťanskú tradíciu. Z jednoduchého dôvodu – ide o obchod, o milióny turistov, ktorí ich vlastne živia. Preto nie je ničím zvláštnym, že v židovských bedekroch a inej literatúre sa bežne hovorí o miestach, ktoré sa spájajú so životom a pôsobením Ježiša Krista.

Navštívili sme množstvo miest, kde sa mali odohrať epizódy z Ježišovho života. Boli sme, napríklad, aj na Olivovej hore a ďalších, no najviac na mňa zapôsobil miesto, ktoré sa v sprievodcoch, určených pre kresťanov, nespomína – Hrobka prorokov. Z Olivovej hory sa tam ide po úzkom asfaltovom chodníku, ktorý vedie k celkom obyčajnému chudobnému domu, kde po dvore behajú sliepky a mačky a na dome je hrdzavá tabuľka v angličtine: Tomb of the prophets. Zvečerievalo sa, z domčeka vyšiel starý pán s vnučkom a hovorí, že už je neskoro, už je zavreté. Potom sa na mňa zahľadel a povedal: I remeber you (pamätám si ťa, poznám ťa). Ostali sme zaskočení. Situácia pôsobila priam mysticky – nikdy v živote som tam nebol a celkom určite sme sa nikdy nestretli... Pustil nás dnu.

Ak o mnohých miestach pochybujem, či sú autentické, tak tomuto miestu som uveril okamžite. Boli to hrobky posledných

troch starozákonných prorokov – Zachariáša, Micheáša a Aggeusa so svojimi učeníkmi. V hlbokých podzemných chodbách, vytesaných do kameňa, bolo šesťdesiat hrobových dier. Diery, kde boli pochovaní proroci, boli o čosi väčšie. Jediné svetlo, ktoré ich osvetľovalo, boli tenké sviečky v našich rukách. Starý muž nám dáva výklad a hovorí: „Vidíte, v hroboch nie sú žiadne kosti. Križiaci odniesli z krajiny všetky kosti, aby z nich v Európe spravili relikvie. Na tom však nezáleží. Veď vzkriesené z mŕtvych nebudú kosti, ale duchovný človek.“ Všetko nasvedčovalo tomu, že náš sprievodca je Žid, no z jeho reči sme pochopili, že verí v Kristovo zmŕtvychvstanie. „Viete,“ – hovoril nám, „tie hroby sú prázdne ako Kristov hrob, keď vstal z mŕtvych.“ Bola to naozaj podivuhodná skúsenosť.

Mal si pocit, že si na svätom mieste?

Na miestach ako toto som ten pocit mal. Predstav si, že stojíš na tej dlažbe, na mieste, kde bolo údajne Pilátovo väzenie. Tu Ježiša vypočúvali. Práve tam odznel rozhovor medzi Pilátom a Ježišom: „Si kráľ?“ – pýta sa Pilát. „Ty hovoríš že som kráľ. Ak som kráľ, tak moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby

som bol kráľom pozemského kráľovstva, mal by som žoldnierov, bránili by ma, aby som nebol vydaný do rúk nepriateľa.“ Toto je dodnes hlavnou témou Jeruzalema – stále sa bojuje o to, komu sväté mesto patrí. A tak si ho rozdelili. Uprostred toho rozdeleného mesta, na tej starej dlažbe si uvedomíš silu Kristových slov: „Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta.“ Uvedomíš si tú iróniu, paradox dejín, ktoré sa na tomto mieste odvtedy odohrali – ustavičné boje o vlastníctvo Božieho kráľovstva na zemi. Boh je v tom boji používaný ako zbraň, prostriedok vládnutia rovnako kresťanmi i moslimami. A pritom si na mieste, kde Ježiš povedal, že to tak nikdy nebolo ani nebude. Tu ho bičovali, tu ho odsúdila na smrť náboženská veľrada. Tým paradoxom je Jeruzalem presiaknutý, a keď si tam, musíš ho cítiť.

Uvedomíš si, že Kristus je odmietnutím všetkých mocenských predstáv o nejakej božej pozemskej ríši, ktorú by sme mohli spravovať ako tí dokonalí, ako cirkev, ktorá všetko vie a všetko má, a tak má právo aj na Boha. Ako som spomínal, prijímali sme tam eucharistiu – a to bola pre mňa naozaj posvätná chvíľa.

Hora Tábor

Podobný pocit som mal aj na hore Tábor. Ale možno tu treba rozpovedať ešte jeden veľký príbeh do Svätej zeme. Tým príbehom sú františkáni. V 11. storočí začali križiacke výpravy. Trvali až do konca trinásteho storočia a priniesli veľké spustošenie Palestíny. Piatej výpravy sa zúčastnil aj František z Assisi. A viaže sa k tomu takýto príbeh: Križiaci obliehali mesto Damietta, v ktorom sa zdržiaval sultán Al Kamil. František sa ponúkol, že vyjedná mier zvestovaním evanjelia. Kráčal do nepriateľského tábora ako na istú smrť. Sultán ho napodiv prijal. Bol to osvietený, tolerantný vládca, Františkov rovesník. Františkova viera na neho zapôsobila. Po dlhom rozhovore sultán údajne povedal: Veľmi rád by som prijal toto vaše krásne náboženstvo, ale keby som tak spravil, oboch nás popravia. Hovorí sa, že sa spolu modlili v mešite a stali sa z nich priatelia. Odvtedy sa datuje iná éra v živote Svätej zeme. Keď ideš po Izraeli, alebo aj priamo v Jeruzaleme, tak jednotlivé historické obdobia sú celkom zreteľne poukladané na seba – pôvodné židovské je úplne dole, nad ním sú byzantské stopy, zničujúce stopy križiakov a obnova, ktorú prakticky vidíme dnes. Túto

obnovu priniesli františkáni, konala sa z ich iniciatívy, pod ich vedením. Františkáni boli totiž jediní, ktorých Osmanovci pustili do Svätej zeme. Cez Františka sa prejavil kristovský duch a vniesol nový rozmer do vzťahov islamu a kresťanstva. To len na vysvetlenie toho, že v Izraeli je zreteľné františkánske obdobie a na hore Tábor sme bývali vo františkánskom kláštore. Tiež silný zážitok: Sedieť na terase kláštora na hore Tábor, kde Peter chcel postaviť stany a kde sa Ježiš stretol s Mojžišom a Eliášom...

Menza Christi (Hodovný Kristov stôl)

Sú v Izraeli tri. Jedna z nich je pri Genezaretskom jazere a viaže sa k príbehu z evanjelia, v ktorom učeníci lovia ryby a nič nechytia. Potom ich Ježiš zavolá na breh k bohatému úlovku. Ježiš sa Petra spýta – miluješ ma viac ako títo? A poverí ho – pas moje ovce. Samozrejme, aj tam stojí kostol, v ktorom je kameň, pri ktorom údajne učeníci s Ježišom jedli a kde sa toto všetko malo odohrať. Mestečko sa menuje Tagbha, v evanjeliu sa nespomína. Ale je tam Kostol Premenenia, presnejšie Rozmnoženia chlebov a rýb, ktorými Ježiš nasýtil zástupu. Ďalším miestom v okolí

Hora blahoslavenstiev

Bazilika na hore Tábor

Genezaretského jazera je Hora Blahoslavenstiev, na ktorej je celkom prirodzený amfiteáter, kde pravdepodobne Ježiš niekoľkokrát kázal.

Kafarnaum a Nazaret

Mesto postavené z čierneho kameňa, len synagóga je z bieleho mramoru. A to je synagóga, v ktorej Ježiš kázal, uzdravoval a vyhánal démonov. Pár krokov od Synagógy stojí Petrov dom, jeho zrúcanina je takmer určite autentická a samozrejme, aj na tom mieste je moderný kostol. Na rozdiel od krásneho Kostola Zvestovania v Nazarete, tento na mňa pôsobil dosť rozpačito. V Nazarete je pochopiteľne množstvo pamiatok – Máriin dom, Jozefova dielňa, Máriina studňa... Ich autentickosť však nie je natoľko preukázateľná ako pri Petrovom dome v Kafarnaume. Máriina studňa sa spomína v nie kánonickom Jakubovom evanjeliu. Tam je zapísaný takýto príbeh zvestovania: Mária patrila k dvanástim chrámovým pannám, ktoré tkali chrámovú oponu, išla po vodu a pri studni jej anjel zvestoval, čo ju čaká; no ona nikoho nevidela, zľakla sa, ušla domov a tam ju už čakal anjel Gabriel a zvestoval jej opätovne, že bude matkou budúceho Spasiteľa. Tento príbeh je v pravosláv-

nej cirkvi prijímaný ako autentický.

Sme vo vianočnom čísle Diálogo, a tak by sme nemali obísť Betlehem. Asi ste ho neobišli ani vy...

Betlehem je zvláštny iným spôsobom. Doteraz sme sa pohybovali na území Izraela, Betlehem je v Palestínskej zóne. Takže sme prechádzali veľmi nepríjemnou hranicou, kde sme si uvedomili, že sme vlastne vo vojnovej zóne. Palestína je iný svet – priznám sa, že na mňa pôsobil nepríjemnejšie ako Izrael. Väčší chaos, množstvo orientálneho neporiadku a špiny a viditeľná prítomnosť Ruska...

To sa tak vyznáš v zbraniach...?

To nie, ale videli sme tam Putinov inštitút, päťcipe hviezdy... a ani kostoly na mňa veľmi nezapôsobili. Je tam samozrejme Bazilika Narodenia Pána. Bola v rekonštrukcii, pri stenách stáli lešenia reštaurátorov. Hneď vedľa bol Biely kostol, alebo Kostol Máriinho mlieka. K nemu sa viaže legenda, že na tom mieste Mária kojila Ježiša pri úteku do Egypta, mlieko jej vyteklo na zem a sfarbilo jaskyňu, kde sa skrývala, nabielo. Je to pútnické miesto neplod-

ných žien. Neznevažujem to, ale je mi to dosť cudzie, vyžarovala z toho akási iracionálna zbožnosť. Návšteva Betlehema sa mi nezapísala medzi silné zážitky.

Mohli by sme vaše zážitky rozdeliť na prezeranie historických pamiatok a na vnímanie pamiatok duchovných?

Myslím si, že ich netreba oddeľovať. Aspoň na viacerých miestach nie. Keď stojíš pri dlaždicach Lysostratos, na ktorých pravdepodobne bola preliata pod bičmi rímskych vojakov Kristova krv, nemôžeš oddeľovať hmotné od duchovného. Si jednoducho na svätom mieste. Človeka, pre ktorého je Ježiš postavou, s ktorou sa bytostne identifikuje, to nemôže nechať úplne ľahostajného a zamerať sa iba na pamätihodnosti miesta. Ježiš je postava, s ktorou som v úplne inom vzťahu než s ktoroukoľvek inou postavou histórie. A keď sa človek ocitne na miestach, po ktorých s najväčšou pravdepodobnosťou chodil, kde trpel... vnímaš to ako čosi, čo sa priamo dotýka tvojej identity. Na to sa nedá len tak zabudnúť. Aj keď nie som typ, ktorého by rozochvela mystika miesta, boli chvíle, keď som posvätnú silu miesta naozaj cítil. ■

*Čo sa stalo
v Betleheme?*

VERÍME, ŽE BOH JE LÁSKA,
ALE NEZODPOVEDNE JU MENÍME NA VANKÚŠ,
NA KTOROM ZASPÁVAME BEZ TOHO,
ABY SME VYVODILI NEJAKÉ DÔSLEDKY.

A SLOVO SA STALO TELOM (JN 1, 14)

ŠTEFAN MARKUŠ (Vedec, publicista, bývalý diplomat.)

Na otázku existuje zdanlivo jednoduchá odpoveď: V prvom roku nášho letopočtu, v Betleheme, sa Boh stal človekom. S porozumením tejto správy však majú mnohí problém. Vianočné sviatky sú vhodnou príležitosťou k premýšľaniu.

Moderná doba spochybňuje zázrak *vtelenia Božieho Syna do ľudskej podoby* (v ďalšom *inkarnácia*). Možnosť, že by Boh z prostredia večnosti vstúpil do prostredia, kde plynie čas, je z hľadiska chápania našej reality nezrozumiteľná. Navyše, idea dvojitej identity – Homo sapiens a Boh v podobe Homo sapiens – je pre svet postmodernej čírou mystifikáciou. Na druhej strane, kresťania tému inkarnácie vnímajú už viac ako 2000 rokov ako nespochybniteľnú historickú udalosť, i keď o duálnej identite Božieho Syna rozhodol až štvrtý Chalcedónsky koncil. Ten v roku 451 n. l. vo svojom vyznaní deklaroval, že Ježiš Kristus je súčasne Boh aj človek (odporúčam čítať úvahu Davida Beňa, *Chalcedonské vyznanie viery*, Brána, č. 11, 2017). Okamih inkarnácie Boha do podoby ľudského tela je témou vianočných dní, čo si pri komercializovanej súčasnosti už ani neuvedomujeme.

Pre mnohých je biblický príbeh Vianoc dávno vyriešený, ale otázka oplodnenia ženy Svätým Duchom zostáva napriek tomu aj v kresťanskom prostredí často nezodpovedaná. Mohol sa Boží Syn stať jedným z nás bez toho, aby prestal byť Bohom? Generácia ovplyvnená poznatkami modernej vedy je na pochybách a pociťuje skúma, či možno o betlehemskej príbehu racionálne uvažovať bez narušenia intelektuálnej integrity jedinca. Aké argumenty ponúka pre apologetiku kresťanská viera?

Pripustiť možnosť inkarnácie

Po prvé, možnosť inkarnácie by sme mali prinajmenšom pripustiť. Preto, lebo ľudské poznanie je obmedzené. Bariéru neurčitosti v poznávaní reality nedokážeme prekonať. Pokiaľ možnosť inkarnácie z akýchkoľvek dôvodov odmietneme, potom zrejme predpokladáme, že o sebe a svete, ako aj

o Bohu už vieme všetko. Taký predpoklad je však precenením našej schopnosti. Ľudský skepticizmus voči biblickej správe napriek tomu pretrváva – lebo moderná molekulárna biológia dokazuje, že nepoškvrnené počatie panny je absurdná predstava a patrí iba do sveta želaní veriacich. Vedci sú opatrní a konečný verdikt o inkarnácii odsúvajú práve z príčin neúplných poznatkov. Netvrdia, že je absolútne vylúčená, lebo pociťujú, že pokladá hľadanie pravdy za nekončiaci proces. Výskumníci iba s úsmevom hovoria, že sa to mohlo aj nemohlo prihodiť. Moderná veda sa dnes riadi kvantovou logikou. Niečo môže byť „pravda“ alebo „lož“, avšak umožňuje aj neurčitý výrok vo forme „možno“. Nazdávame sa, že pri nedokonalom poznaní našej reality by sme príchod Boha v ľudskom tele do sveta človeka mali aspoň pripustiť.

Možnosť inkarnácie by sme však mali pripustiť nielen na základe našej nevedomosti, ale aj na základe už nahromadených poznatkov o svete okolo nás. Je pravda, že za všetko, čo sme sa doteraz o svete dozvedeli, vďačíme našim zmyslom. Hmatom, zrakom, sluchom, čuchom, chuťou a najmä intelektuálnou pripravenosťou poznávame realitu, ktorú následne dokážeme logicky interpretovať. Takto objavujeme záhady živej aj neživej prírody. Prienik do sveta spirituality sa deje podobne. Pri objavovaní duchovnej reality nachádzame dokonca novú dimenziu poznávania. Boh človekovi umožnil preniknúť do duchovného sveta prostredníctvom zjavenia. Svet existujúci mimo nás prekvapujúco objavujeme pomocou niekoho alebo niečoho. Existuje nejaký „tretí“ alebo niečo „tretie“, ktorý(é) nám nepoznané veci jednoducho vnukne. Ide vždy o osobnú skúsenosť. Tvoriví ľudia také zážitky poznávajú dôverne. Hľadanie vety, tóniny, farieb či logic-

Boh človekovi umožnil
peniknúť do duchovného sveta
prostredníctvom zjavenia

kých súvislostí prírodného javu je často duševnou trýžňou. Odpovede prichádzajú niekedy v spánku, na prechádzke, pri počúvaní hudby či pri činnosti, ktorá vôbec nesúvisí s tým, čo hľadáme. Boh tieto tvorivé prostriedky vložil do svojho Slova, jednorodného Božieho Syna. Biblia prostredníctvom Slova odkrýva zahalené duchovné pravdy, ktorým často ani nerozumieme. Prostredníctvom zjavenia navyše dokážeme vnímať kauzálne súvislosti inkarnácie. Neexistuje teda iba racionálny dôvod pre pripustenie možnosti inkarnácie, ale aj jej nevyhnutnosť. Boh vložil do koruny svojho stvorenia - človeka - reálnu túžbu po autorovi stvorenia. Táto genetická vlastnosť jestvuje bez nášho pričinenia a je zviazaná s túžbou poznať dôvody pre našu existenciu. Naše bytie je výsledkom Otcovej lásky. Aj túžba milovať rodičov je každému daná. Je niečím prirodzeným, čo nedokážeme slovami ani vyjadriť. Ak schopnosť milovať nachádzame u samých seba, potom je tá schopnosť jedinečnou vlastnosťou Stvoriteľa. Problémom je, že síce veríme, že Boh je láska, ale ju nezodpovedne meníme na vankúš, na ktorom zaspávame bez toho, aby sme vyvodili nejaké dôsledky.

Nie vždy sme pripravení rozumom akceptovať prirodzenosť túžby po Bohu a potrebu ju rozdávať. Iba psychologicky pripúšťame, že inkarnácia je vysoko pravdepodobná. V podvedomí si uchováваме vnem, že príchod Božieho Syna na svet bol potrebný, aby potreba lásky bola stála. Lásku sme voči svojim blízkym prejavili neraz. Slovami aj neopakovateľnými skutkami. Ak je tento prejav v ľudskom živote reálne prítomný, potom neprekvapuje, že je vlastnosťou aj Stvoriteľa. Túto skutočnosť potvrdil Pán Ježiš: *...kto mňa miluje... aj ja ho budem milovať a vyjavím mu seba samého.* (Jn 14, 21)

Takže - prvé Vianoce v Betleheme boli prejavom Božej lásky. Boží Syn sa stal podobný nám, aby nás nasmeroval do nádejnej budúcnosti, ba čo viac - aby nás do nej bezpečne voviedol.

Boží spôsob prejavu lásky bol taký, aby sme s našimi nevedomosťami o svete jeho príchodu na Zem porozumeli. Rád spomínam ilustráciu o vtáčkoch, ktorých chcel sedliak zachrániť pred náhlou zmenou počasia. Farmár si v rádioprijímači vypočul správu o zhoršení počasia. Aj vtáci nad jeho hlavou pocítili, že prichádza zmena klímy. Začali zrýchlene preletovať, pretože inštinktívne vycítili prichádzajúce nebezpečenstvo. Roľník chcel prilákať vtákov na zem a nasmerovať ich do blízkej stodoly. Nасыpaným zrnom vyznačil smer z poľa do bezpečia. Vtáci však takejto reči neporozumeli. Mrazivý víchor sa prihnal a vtáci jeden po druhom padali na zem. Sedliak uvažoval správne a vedel, že pre operence existovala jediná šanca prežitia. Zachránil by ich, keby sa sám stal na okamih vtákom. Vzlietol by za nimi a navigoval ich do bezpečia. Žiaľ, neexistuje možnosť komunikácie vyššieho tvora s nižším. Boh sa stal pre ľudí človekom bez

straty nebeskej identity. Človek by svojím intelektom Boha nikdy nepochopil, ak by sa vo svojej láske neznížil do podoby nedokonalého človeka.

Dúfam, že si uvedomujeme silu argumentu pre inkarnáciu. Verím, že vnímame príčiny inkarnácie a rozumieme, prečo to bolo nevyhnutné.

Tajomstvo Betlehema

Po druhé, ak sa vieme stotožniť s uvedenými argumentmi, potom by sme mali príchod Ježiša Krista na Zem v ľudskom tele bezvýhradne akceptovať. Apoštol v liste Hebrejom svetu pripomína, že: *Boh... hovoril v Synovi.* (Hb 1, 1-2) Vianoce hovoria aj o dôsledkoch inkarnácie. Možno má čitateľ na betlehemskej udalosti iný názor. Pri ich načúvaní sa čudujem, lebo súvisia s nechotou dozvedieť

Štvrtý Chalcedónsky koncil v r. 451 (V. I. Surtkov)

sa niečo dôležité o vlastnej budúcnosti. Nazdávam sa, že otázka „Čo sa stalo v Betleheme?“ sa netýka ani tak ľudskej múdrosti, ako našej lenivosti. My sa väčšinou bojíme pravdy, lebo lož je krásna a najmä pohodlná. Tajomstvo Betlehema musíme v každej dobe objavovať nanovo. Do ľudského povedomia neprichádza priamo a bez pochybností. Pre porozumenie udalosti v studenej maštali musíme čo-to aj vykonať. Pokúsme sa reflektovať biblický odkaz vo svetle našej ľahostajnosti. Tú myšlienku zapísal múdry Šalamún: *Niektorá cesta sa človeku zdá správna, nakoniec však vedie k smrti.* (Prísl 16, 25) Ľudia už pred vekmi vedeli, že pohodlnosť vedie do slepej uličky. Človek sa do nej vrhá napriek viditeľnej signalizácii. Tá odvaha vojsť do slepej uličky s nami patologicky pretrváva. Tragédiou je,

že pri dôležitých otázkach často volíme jednoduché riešenia bez toho, aby sme sa zamysleli nad ich závermi. Rozmýšľame nad filozofiou ľudí, ale nad myšlienkami Boha sa málokedy pozastavíme. Táto vlastnosť nás vhaňa do ríše vlastnej predstavivosti. Betlehemský príbeh čítame nie preto, aby sme zázrak inkarnácie podrobili vedeckému skúmaniu a riešili jeho biologickú (ne)možnosť. Udalosť v Betleheme má jednoduchý dôvod. Boh chcel, aby sme pochopili jeho plán o našej budúcnosti. Prišiel na Zem, aby zrozumiteľne oznámil najpodstatnejšiu správu o ľudskom živote. Niet geniálnejšej metódy pre šírenie informácie. Mravec rozumie mravčiemu životu. Človek ľudskému. *A Slovo sa stalo telom.* Ježiš Kristus odovzdal posolstvo od svojho Otca. Pokúsme sa osobne rozlúštiť jeho vzrušujúci obsah.

Rozmýšľame nad filozofiou ľudí,
ale nad myšlienkami Boha
sa pozastavíme málokedy.

Pred rokmi som v jednej TV besede hovoril o zázraku existencie Biblie. Môj názor, že posolstvo Biblie nie je určené pre privilegovaných jednotlivcov, ale že jej obsah si môže privlastniť hocikto, mnohých zaujal. Správu o udalostiach Betlehema si môže privlastniť každý, kto prejaví záujem o porozumenie jej obsahu.

Norman Anderson v knihe *Mystérium inkarnácie (The Mystery of the Incarnation, Hodder and Stoughton, 1978)* vedie diškurz s recenzentmi svojho diela, ktorí mali výhrady proti slovu *mystérium* v titule. Na svoju obranu tvrdí, že to slovo sa nedá nahradiť ekvivalentmi typu *problém* alebo *paradox*. Výraz *problém* by bol vhodnou alternatívou v prípade, keď hľadáme exaktné riešenie nejakej záhady. Slovo *problém* však nevystihuje úplne všetko, čo inkarnácia v skutočnosti znamená. Slovom *paradox* zase vyjadrujeme niečo, čo je evidentne rozporuplné, falošné či absurdné. „Volil som slovo *inkarnácia* preto, lebo opisuje ojedinelú udalosť dejín,“ – hovorí autor vynikajúcej knihy. Áno – skutočnosť, že Boh sa ponížil a stal sa človekom, je naozaj neopakovateľná skúsenosť. ■

Sláva na výsostiach Bohu

Lk 2,14 / Ewald Danel

(PREDSPEV,
resp. PREDOHRA)

Slá - va na vý - sos - tiach Bo - hu,

Slá - va na vý - sos-tiach Bo - hu, slá - va na vý - sos-tiach Bo - hu,

na ze - mi po - koj ľu - d'om dob - rej vô - le.

Slá - va na vý - sos-tiach Bo - hu, slá - va na vý - sos-tiach Bo - hu,

na ze - mi po - koj. A - - - men.

Pieseň *Sláva na výsostiach Bohu* vznikla zo spolupráce bratislavského spevokolu CB so spevokolom ECAV v bratislavskej Dúbravke. Tamojší farár Ján Hroboň, ktorý niektoré nové piesne rád zaraďuje do liturgie bohoslužieb, vyzval Ewalda: „Skús zložiť novú Glóriu.“

Pieseň vznikala vyše roka. Keď si ju Ján Hroboň vypočul, zareagoval: „...po prvých tónoch sme vedeli, že to je ono, presne také, aké sme chceli – radostné, oslavné, spevné, autentické...“ Pieseň prvýkrát zaznela v podaní oboch spevokolov v dúbavskom evanjelickom kostole 19. novembra t. r.

Ja srdce plné plesania

Jana Nagajová

Jean Sibelius

1. Ja srd - ce pl - né ple - sa - nia chcem zlo - žit' na ol - tár,
2. Kiež ne - zo - všed - nie chvá - ly hlas a si - lu ne - stra - tí,

že Boh mi pri - šiel v ú - stre - ty a dal mi vzác - ny dar.
nech pie - seň vďa - ky prav - di - vú môj sku - tok spie - va tí:

Mám ná - dej v je - ho zmie - re - ní, mám slá - vu v je - ho spa - se - ní,
Mám ná - dej v tvo - jom zmie - re - ní, mám slá - vu v tvo - jom spa - se - ní,

mám si - lu v je - ho že - hna - ní, ja všet - ko v Bo - hu mám.
mám si - lu v tvo - jom že - hna - ní, ja všet - ko v te - be mám.

Autorom piesne *Ja srdce plné plesania*, ktorá vo vianočnom čase znie po celom Fínsku, je najvýznamnejší fínsky skladateľ Jean Sibelius. Ako 30-ročný zhudobnil vianočnú báseň Zachariasa Topeliusa. Na jar v roku 1974 ju priniesol z Fínska Milan Čičel, ktorý tam pracovne strávil niekoľko mesiacov.

Náš text nie je prekladom toho fínskeho, typicky vianočného, ale jeho aplikáciou do ďalších dní, ktoré prichádzajú po Vianociach. Kiež nás radosť, vďačnosť a oslava naplňajú v každej chvíli, nech chválospev srdca plného plesania nezovšednie...

Spevníková pracovná skupina/SPS

NAJVÄČŠIA LÁSKA V SPOJENÍ S VIANOCAMI

JÚLIUS STUPKA

(kazateľ Bratskej jednoty baptistov vo Vavrišove)

Zdá sa, že najväčšia láska svojou duchovnou kvalitou presahuje prirodzené možnosti človeka. Láska je trpezlivá, je dobrotivá, nezávidí, nevystatuje a nenadáva sa..., alebo všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nadeje a všetko pretrpí. Láska nikdy neprestane. Pomyslíme si, že život v takejto láske je pre obyčajného človeka nedosiahnuteľný. Môžeme o podobnej láske len snívať, ale žiť v nej nedokážeme.

Láska nemyslí na zlé

Ako sa dá nemyslieť na zlé, ak som bol zlomyseľnosťou človeka priamo zasiahnutý? Zlo vyruší a stále pôsobí. Ak dostaneme úder, alebo sme odmietnutí a nepochopení, to zraňuje a pohoršuje natoľko, že človek sa nevie zbaviť zlých myšlienok, aj keď nás evanjelium učí, že máme obnovením mysle meniť situáciu. Láska nemyslí na zlé. Zlo môžeme obmedziť, ba úplne zastaviť. Či neplatí – nedaj sa premáhať zlému, ale premáhaj dobrým zlým? A teraz si spomeňme na jedinú skúsenosť, ako sme z Božej milosti za posledný mesiac premohli zlo dobrom. Ťažké... život v najväčšej láske – naozaj nedosiahnuteľný?!

Najväčšia láska nie je sebecká

Žijeme s výzvami evanjelia ako s chlebom každodenným, už to poznáme naspamäť: ...milujme sa, ...milujte jeden druhého, tak ako vás miluje Pán...

A najvyššie prikázanie: ...milovať Boha... a blížneho svojho ako seba samého. Ale denná skúsenosť potvrdzuje, že obvyklým spôsobom, vždy nanovo ako si viac uprednostňujeme seba. Taký je náš návyk, milovať blížneho svojho ako seba samého, žiaľ!

Keď sa v období Vianoc pozastavíme pri jasličkách, v spojení s obdobím detstva si spomeňme na slová Pána Ježiša, ako si zavolať dieťa, postavil ho medzi učeníkov a riekol: *Ak sa neobrátite a ne-*

budete ako deti, nikdy nevojdete do kráľovstva nebeského. Kto sa teda pokorí ako toto dieťa, je najväčší v kráľovstve nebeskom. (Mt 18, 3-4) Že by život s najväčšou láskou bol možný len pre človeka, ktorý uverí a vzťahne osobne slovo Pánovo na seba? Len tí najväčší – teda pokorní ako deti, sú spôsobilí žiť s najväčšou láskou? „Najväčší“ v kráľovstve nebeskom potom nie je stav človeka, ale zakaždým ide o postoj učeníka. A učeník sa napriek spoločenskému postaveniu učí a rozhoduje zostupovať na úroveň dieťaťa. Je to žalostne, inokedy až pochabo ťažké, neprirodzené, ale učeník tak urobí, lebo zažil a presvedčil sa, že bez pokory zostáva mimo, osamotený vonku. Pýcha vytesní

človeka na stranu Božích protivníkov. Učeník však urobí všetko a rozhoduje sa pre život s najväčšou láskou. Život s najväčšou láskou je viazaný na pôsobenie Ducha svätého, je vlastne životom vzkrieseného Krista v nás: „Už nežijem ja...“

Chvíľa dotyku s najväčšou láskou poznačí a mení celý náš život. Taká je živá viera: Keď nás Duch svätý prebudí k modlitbám za obnovu prvej lásky a rozhodujeme sa v úprimnej túžbe ochotne vzdať seba, pohľad upierame od seba hore, ako zázrakom nachádzame brata, ktorého sme predtým nevnímali. Možno sme ho aj odmietali, lebo bol iný a nevedeli sme, že nás dopĺňa a s jeho prijatím prijíame dar. Tým darom je usvedčenie, že ešte sme

nedosiahli, nie sme dokonalí. Začína sa upravovať scéna života a pre spoločenstvo zboru sa otvára nový priestor v duchu evanjelia. Už v ňom nebude vzájomné odsudzovanie a odmietanie, ale priznávanie nedostatkov, vzájomná ochota k modlitbám a vyznávaniu. Ešte sme nedosiahli pravdu, ktorá oslobodzuje. Až vtedy sa potvrdí, že život s najväčšou láskou je skutočne nezameniteľný a ničím sa nedá nahradiť. ■

VIANOCE AMERICKÉHO MISIONÁRA NA SLOVENSKU

JOSH HOWARD

Volám sa Josh Howard a na Slovensku pracujem s organizáciou Tréningové Centrum Kompas. Žijem v Banskej Bystrici už takmer 7 rokov a v miestnom zbere Cirkvi bratskej slúžim pod vedením Slava Polohu a starších. Už od roku 2011 sa venujem spevokolu Fusion, čo je misijný projekt medzi tínedžermi. Som tiež hlavný vedúci mládežníckej skupiny, ktorú sme otvorili bežmála pred dvoma rokmi.

Keď rozmýšlam nad mojimi Vianocami tu na Slovensku, zisťujem, že každé jedny pre mňa boli iné. Z kresťanského pohľadu sa vianočné tradície na Slovensku a v USA veľmi neodlišujú. Samozrejme, zo svetského pohľadu Santa Claus a Mikuláš prichádzajú v iné dni. V Štátoch typicky oslavujeme Vianoce 25-teho, kým Slováci 24-teho. Základ Vianoc by však pre tých, čo veria, mal byť rovnaký. Je to oslava narodenia a následnej smrti a vzkriesenia nášho Pána Ježiša Krista za naše hriechy.

Môj prvý rok tu som oslavoval podľa slovenskej tradície s mojimi priateľmi Polohovcami. Užil som si túto skúsenosť a inšpirovalo ma to, aby som trávil každé Vianoce v inej krajine. Každý rok si nájdem rodinu v inej krajine a strávim s nimi sviatky. Počas týchto rokov som slávil Vianoce na Slovensku, v Slovinsku, Maďarsku, Spojených Štátoch, Poľsku a Česku. Mám rád rôzne kultúry a to, že môžem každý rok vyskúšať niečo iné. Tento rok pôjdem do Nemecka.

Vianoce sú však pre mňa menej o tradícii a kultúre a viac o rodine a živote nášho Spasiteľa. Verím, že je to čas, ktorý má byť plný pokoja, odpočinku a radosti. Pracujem po celý rok a vždy si zoberiem dovolenku počas Vianoc, aby som mohol odpočívať v mojom Spasiteľovi. V podstate tak oslavujem dlhý Sabat s mojím Pánom a dobrými priateľmi. Toto sú pre mňa Vianoce. *(z angličtiny preložil Juraj Institoris)* ■

VIANOCE V NEPÁLE

PETER KURUC

Počas mojich prvých Vianoc v Nepále by som si ani neuvedomil, že už nastal čas Vianoc. Teda, ak by neexistoval facebook a môj počítač mi neukazoval každý deň dátum, tak by som si to naozaj neuvedomil. Obchodné reťazce ich nepripomínajú letákmi už od augusta, v obchodoch nevyhrávajú vianočné piesne, domy nie sú vyzdobené svetlami a nesneží. Ak by, tak by sme pomrzli.

Kresťanstvo dorazilo do Nepálu len v minulom storočí. Prvých misionárov však po krátkom čase kráľ vyhnal, lebo šíрили západnú kultúru. Dodnes väčšina Nepálcov považuje kresťanstvo za náboženstvo bielych, alebo za súčasť nebezpečnej západnej kultúry belochov, ktorí sa snažia rozvrátiť tradičné Nepálske hodnoty.

Šíriť sa v podstate začalo až v 50-tych rokoch minulého storočia. Do tohto času bolo Nepálske kráľovstvo takmer úplne rezistentné voči evanjeliu. Dnes sa šíri pomerne rýchlo a tradičné hinduistické politické strany sa voči tomu snažia zakročiť, lebo sa boja rýchlosti, akou sa dnes v Nepále kresťanstvo šíri. Aj preto je na pláne schvaľovanie zákona, ktorý je namierený proti kresťanstvu a prakticky zakáže zvestovanie evanjelia.

Takže kresťanská tradícia v Nepále je veľmi mladá. Kresťanské denominácie takmer neexistujú a najväčšou sieťou zborov je „Koinonia“, ktorá vznikla z nášho materského zboru „Koinonia Patan“. Ten vznikol zo skupinky kresťanov v sedem-

desiatych rokoch a dnes táto sieť počíta cez 2 000 členov. Zbor si postupom času vytvoril svoju tradíciu, ale nie je taká bohatá a široká ako v západných „kresťanských“ krajinách. No a prečo som začal týmto krátkym úvodom do „dejín kresťanstva“ v Nepále? Čisto z toho dôvodu, aby si čitateľ uvedomil, že Vianočné tradície v podstate ani nemali v Nepále kedy vzniknúť. Práve Vianoce su časom, keď mi zo Slovenska toho chýba najviac. Predovšetkým samozrejme rodina, ale aj bežné veci ako vianočný stromček, vianočná večera, návšteva zboru, detský program a mnohé maličkosti, ktoré si už ani neuvedomujeme, lebo sa pre nás stali takými bežnými. V Nepále tieto tradície nie sú. A práve preto už tretí rok by som rád vzal Leenu a deti na Slovensko, aby si užili vianočnú atmosféru, stromček, darčeky a typické vianočné jedlá. A ak by napadol sneh, tak by to bolo dokonalé. Doteraz som mal príležitosť im o tom len rozprávať. V decembri je v Nepále zima rovnako ako na Slovensku, hlavne v domoch, lebo v Ká-

thmandu domy nemajú kúrenie a elektrickými ohrievačmi sa dá kúriť, keď je elektrina. Minulý rok sme mali v dome počas nocí 4 stupne celzia a cez deň 6. Miestne domy nie sú utesnené. Takže sme si všetci pomerne blízki, lebo väčšinou po večeroch sedíme na posteli, alebo sedačke a pozeráme telku, prípadne si niečo čítame. Samozrejme zakrytí dekami až po uši. Počas dňa teplota vystúpi na 12 a každý, kto môže, strávi aspoň pár hodín na slnku.

Nakoľko je Nepál hinduistická krajina, na Vianoce sa normálne pracuje, chodí do školy. Tradíciou kresťanov je, že sa na prvý sviatok vianočný zhromaždia a idú mestom, pričom spievajú kresťanské piesne. Neskôr sa v ten deň všetci zhromaždia v prenajatom areáli, kde je kresťanský program. Spievanie kresťanských piesní, kázeň atď. Miestnou tradíciou je aj navštevovanie iných kresťanov a spievanie kresťanských piesní u nich doma.

Slovenské vianočné tradície mi na jednej strane chýbajú, na strane druhej som si osobne nikdy

nevedel pripomenúť narodenie Ježiša Krista tak ako tu, v Nepále. Vôbec mi nechýba predvianočný stres a neraz aj ten vianočný. Vianočnú večeru trávim v reštaurácii, kde si objednáme každý to, čo máme radi, lebo žiadne tradičné vianočné jedlá Nepálci samozrejme nemajú. Potom sa spoločne modlíme a ďakujeme za ten najväčší dar, aký sme kedy dostali. Narodenie Krista je preto jediným dôvodom, prečo si nejaké sviatky vôbec pripomíname. Nepripomínajú nám ich reklamy v telke, v obchodoch a ani vianočná výzdoba. Osobne sa vďaka tomu viem viac sústrediť na to podstatné.

Minulý rok boli naše Vianoce predsa len o niečo viac špeciálne, lebo sme pozvali k nám na dva dni deti z detského domova. Znamenalo to omnoho viac stresu, ale aj zábavy a mnohé z detí oslávili svoje prvé vianočné sviatky v živote. Niektoré dokonca dostali v živote svoj prvý dar. Asi nikdy v živote som nebol cez Vianoce taký zaneprázdnený. Predsa len, mať doma 15 detí dá zabrať. Ale určite to stálo za to. ■

MOJE PRVÉ VIANOCE V TANZÁNII

ROMAN MESZÁROŠ

Tanzánske „misionárske“ Vianoce sa od tých našich, slovenských, amerických i tanzánskych výrazne líšia. Teda, líšia sa, keď sa pozeráme na všetko okrem toho, o čom Vianoce naozaj sú. Kde teda začať? Tanzánia sa nachádza na južnej pologuli, teda ročné obdobia sú tu obrátené oproti Európe a práve medzi mesiacmi november a január je tu obvykle najteplejšie. Toto však na rozdiel od štandardnej letnej dovolenky v Chorvátsku neznamená nekonečne dlhé západy slnka; slnko vychádza aj zapadá medzi 6. a 7. hodinou.

Doma je predvianočný čas časom stretávania priateľov a časom vianočných večierkov. Obzvlášť ľudia zo zahraničia radi túto tradíciu zachovávajú. Ako teda vyzerá taký vianočný večierok? Väčšinou sa nekoná večer, ale poobede. Tiež je tu veľa jedla a koláčov, no čo je asi najzvláštnie, je spoločné spievanie vianočných kolied vonku, pod holým nebom, v letnom oblečení. Predvianočný čas je tiež plný rôznych vianočných trhov, kde bývajú často ponúkané ručne vyrábané predmety, ktorých kúpou môžete podporiť rôzne charity, či remeselníkov a umelcov. Tieto trhy však netrávajú niekoľko dní či týždňov; obvykle trvajú len deň alebo dopoludnie a bývajú vopred oznámené. Vianoce v Tanzánii sú však oveľa pokojnejším obdobím, keďže tu nie ste neustále zo všetkých strán bombardovaní reklamami.

Vzhľadom na náš medzinárodný misionársky tím z rôznych krajín nie je veľa vopred určených tradícií. Kým u nás na Slovensku je pre väčšinu asi hlavným vianočným dňom 24. december, pre mnohých (obzvlášť Američanov) je týmto dňom 25. december.

Ako vyzerali moje prvé Vianoce v Tanzánii? Strávil som ich s nemeckou rodinou a tanzánskym kamarátom, našim učiteľom svahilčiny. Štedrá večera nebola veľmi odlišná od bežnej večere, ktorú sme mávali. Potom sme spolu rozbalili darčeky, ktoré boli určené najmä pre ich dve deti. Večer sme išli do kostola, kde síce oslavovali Vianoce, no nepočuli sme nič, čo by sa podobalo našim koledám. Tieto Vianoce však boli pre mňa špecifické najmä tým, že celý nasledujúci deň, 25. december, som strávil v posteli. Lebo mi bolo zle z ryby, ktorú som jedol deň predtým v reštaurácii, a ktorá nebola zrejme dobre pripravená. No aj napriek tomuto boli tieto Vianoce vynikajúcim časom, ktorý som mohol stráviť so svojimi priateľmi, mohol som si oddýchnuť, zastaviť sa a opäť sa vracieť k tým udalostiam, keď sa Boží Syn stal človekom a vzal na seba naše bremeno, aby za nás o niekoľko desiatok rokov zomrel. ■

VÁNOCE V ROVINJI (CHORVATSKO)

JIŘÍ DOHNAL

První roky tady na misi byly pro nás Vánoce spíše časem práce a taky stesku. Práce proto, že první roky jsme jako sbor právě o Vánocích rozdávali lidem ve městě humanitární pomoc a dárkové balíčky pro děti. Využívali jsme tak tyto svátky, abychom oslovili obyvatelé Rovinje. V letech 1996–1999 byl náš sbor v Rovinji považován většinou veřejnosti za sektu a za nějakou dobu jsme díky těmto vánočním akcím byli veřejností „povýšeni“ ze sekty na dobrou sektu. Po smrti prezidenta Franjo Tuđmana se poměry v zemi začaly pomalu měnit k lepšímu. Dnes už většina Chorvatů ví, že protestantské církve nejsou sekty. Lidé nám už dávno nepíší na fasádu sborového domu hákové kříže, nebo nápisy typu „pedofilní církev“, jak tomu bylo v minulosti.

Jak už jsem zmínil, Vánoce pro nás byly taky obdobím stesku po našich blízkých v Česku. Pamatuji si dobře to vnitřní rozpolcení, ve kterém jsme, moje žena Káťa a já, ty první roky tady žili, než jsme se zcela asimilovali. Když jsme byli v Rovinji, stýskalo se nám po Česku, našich přátelích, po procházkách starou Prahou. A když jsme byli v Česku, už jsme se nemohli dočkat, až se zase vrátíme do Rovinje k lidem, se kterými nás spojil Pán. Člověk tak zažije období, kdy tady na Zemi nemá žádný domov. Jednou o Vánocích – to jsme ještě neměli děti – jsme tomuto stesku podlehlí a vypravili se našim Oplem Omegou na cestu do Prahy. Ale na mostě u Koperu se přes noc vytvořila námraza a desítky aut a kami-

onů tam vytvořilo hromadnou dopravní nehodu. Byla tma a já jen viděl v dálce blikat spoustu výstražných světel. Jeli jsme asi 100 km za hodinu, a když jsem začal brzdit, auto se začalo točit jako čamrda. Všude kolem spousta světel a rozmazaných obrysů aut a kamiónů, jako když se na kolotoči koukáte ko-

lem. Bylo to jen pár vteřin, ale stačil jsem vyslovit modlitbu: „Pane, ochraň nás.“ Jak se tak točíme s autem na vozovce a letíme chumlem odstavených aut (některá byla obrácená na střechu), blesklo mi hlavou, že je divné, že jsme zatím do ničeho nevrátili. A už-úž to vypadalo, že tím chumlem snad profrčíme až na konec bez škrábnutí, když jsme najednou do čehosi narazili a kolotoč se zastavil. Když jsem vylezl z auta, uviděl jsem jeden malý Fiat, do kterého jsme narazili a který zřejmě taky projel tím chumlem bez nehody. V dálce byla vidět všechna ta nabouraná a převrnutá auta. Náš Opel dostal pořádnou ránu do zadního blatníku, ale mohli jsme z místa odjet. Vrátili jsme se domů do Rovinje jako spráskaní psi – ale vděční, že jsme tu nehodu přežili ve zdraví.

Dnes už Vánoce prožíváme jako svátky pokoje. Sníh tu sice nemáme, ale stejně si to i s dětmi moc užíváme. Držíme se české tradice, takže máme štědrý večer i s rozbalováním dárků 24. 12., ne 25. 12. jako Chorvaté. Taky k štědrovečerní večeři nejíme krocana, ale řízky. Kapra tady u moře seženete jen těžko. ■

VIANOČNÝ KULTÚRNY BEZDOMOVEC

LENKA SLOBODOVÁ (Juhoafrická republika)

„Veď o teba sa tá cirkev už hádam postará.“ Takmer mi zabehlo, keď ma mama počastovala čerstvou dôverou voči kresťanom. Je to takmer oxymoron, keďže im neverí natoľko, že by sa odhodlala prísť v nedeľu (alebo aspoň na sviatky) do zhromaždenia. Zahrialo ma to však pri srdci. Keď jej najmladšia ratolesť behá po svete kade-tade, žije z darov ľudí, ktorých ona sama nepozná, je v bezpečí (aj keď tento fakt predchádzalo značné množstvo nočných môr o tom, čo všetko sa mi môže stať) a neustále má okolo seba kruh priateľov, ktorí sú ochotní podať jej pomocnú ruku, myslím si, že jej to pomaly začína byť jasné.

Cirkev je tiež rodina.

„Mohla by si navrhnuť vianočnú pohľadnicu, ktorú zašleme našim sponzorom?“ – spýtala sa ma nadriadená. Keďže Santa Claus na pláži v plavkách sa mi nezdal dostatočne kresťanský, rozbehla som sa s perom a papierom za kolegami pátrať po juhoafrických tradíciách. Juhoafrická republika je národ zložený z viacerých etnických podskupín – sú tu Afričania, farební, Indovia, Afrikánci a Angličania. Vďaka svojmu prírodnému a minerálnemu bohatstvu zažila táto krajina kolonizáciu a prívál cudzincov zo všetkých možných národov. V snahe o zachovanie kultúrnej identity jednotlivých skupín sa vláda rozhodla zaviesť „apartheid“ – (geografické, ekonomické a sociálne) oddelenie jednotlivých skupín, čo časom vyústilo do hlbokej rasovej nenávisti, keďže európska menšina zneužila „apartheid“ k diktátorskej nadvláde. Je to len necelých 24 rokov, odkedy tento režim skončil. Pre mojich vrstovníkov je „apartheid“ už len históriou. Pre ich rodičov je to však silný obraz, nesúci neuveriteľné množstvo emócií, spomienok a presvedčení. Každá skupina má názor na každú skupinu. Afričania a farební (mulati) sa neznášajú s Afrikáncami, Afrikánci sa zas pozerajú zhora na Angličanov, Indovia sú viac-menej milí ku všetkým, aj keď moja indická kamarátka Anna by vám mohla rozprávať historky o tom, aké je to pre ňu ťažké nájsť si v Pretórii (ktorá je predominantne „biela“) ženicha, a to z toho dôvodu, že zmiešané manželstvo by len ťažko dostalo požehnanie jej rodičov.

Moje pátranie po vianočných tradíciách teda logicky muselo obsahovať rozhovor s niekým z každého etnika. Afrikánci mi hovorili o tom, ako idú k moru do svojich letných plážových domov a grilujú steaky. Angličania taktiež zamieria k moru, povyťahujú svoje surfy

a kľžu sa na vlnách čo im sily stačia. Farební jedia morské potvory – najmä kraby. Indovia vyvaria všetky možné typy kari a Afričania jednoducho pricestujú domov k rodine a sú radi, že sú spolu (viď. dizajn pohľadnice).

Jedno však mali spoločné všetky tváre „dúhového národa“. Všetci sa na Vianoce snažia byť s rodinou. Popravde, každý rok pred Vianocami sa vo mne vynára nervozita. Viem, že budem vydaná na milosť a nemilosť samote a v kútiku duše dúfam, že sa ma ujme nejaký miestny Samaritán.

A každý rok (tretí celkovo) dobrí Samaritáni nesklamú. Moje prvé Vianoce v JARé sa rodina môjho kamaráta z „farebnej skupiny“ rozhodla hostiť dvadsiatich miestnych misionárov! Nikoho netrápilo, že spíme na matracoch na zemi, piati v izbe. Boli sme spolu, a na tom záležalo najviac. Druhé Vianoce sme so spolubývajúcou zorganizovali sviatočné raňajky a pozvali ku sebe všetkých priateľov, ktorí nemali kam ísť. Ani nemusím spomínať, aké to bolo krásne mať za jedným stolom ľudí zo všetkých „podskupín“ a vidieť, že v Bohu sme jednou rodinou a naše rozdiely sú našimi prednosťami, ktoré navzájom oslavujeme. Tento rok sa predviedol kamarát z domácej skupinky. Jeho rodičia nám dali k dispozícii svoj dom, konkrétne záhradu. Keďže ich obydlie nie je dostatočne veľké pre nás početných „kultúrnych bezdomovcov“, rozhodli sme sa stanovať v záhrade, grilovať, hrať hry, spievať chvály, skrátka byť spolu. Kapra radšej vynechám, keďže nie všetci majú zdravotné poistenie.

Pamätám si svoje rozčarovanie, keď som prvýkrát čítala, ako Ježiš odmietol vyjsť z domu, keď ho pred dverami čakala pokrvná rodina. *Lebo každý, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je v nebesiach, ten mi je bratom, sestrou i matkou.* (Mt 12, 50) Teraz viem, že je to jedno z tajomstiev, ktoré človek v srdci pochopí až vtedy, keď je súčasťou Božej rodiny. Rodiny, ktorá pretrvá aj po smrti.

„Bože, daj, nech toto dvojité rodinné občianstvo je zmierené v Tebe. Nech sú naše pokrvné rodiny a naše duchovné rodiny v Tebe jedno. Kde Ty si Otcom a my deťmi. Kde na Vianoce všetci oslavujeme tvoje narodeniny a nie len seba navzájom.“

A čo vy – koho prízvete k vianočnému stolu? ■

PREMÁRNENÁ PRÍLEŽITOSŤ

TOMÁŠ KOMRSKA
(Autor je vodič trolejbusu)

Skončili sa Vianoce – sviatky pokoja.

Sviatky pokoja a lásky – tak sa Vianoce voľakedy označovali podľa pokojnej atmosféry a láskavej podstaty. Dnes už toto označenie akosi medzi ľuďmi neplatí. Všade je hektický predvianočný zhon áut a cestujúcich, ktorí vláčia preplnené nákupné tašky a vozíky, z ktorých vyteká smradlavá nervozita. Prečo? Pretože idú Vianoce a pretože jeden deň budú obchody zatvorené a mohlo by dôjsť k vyhyntiu obyvateľstva.

Vianoce sa skončili, konečne bude pokoj – a láska? Medzi ľuďmi zostal iba akýsi skysnutý pach zloby. Prečo?

Január 2017

Na konci mesta, na samom okraji sídliska, sa chystá nastúpiť asi 12-ročný chlapec s ustráchaným výzorom a so slzami v očiach. Vzlykajúc sa pýta:

„Ujo šofér, hmk, prepáčte, hmk, ako sa dostanem do Petržalky?“

„Pod' so mnou a ukážem ti, kde prestúpiš. A čo sa Ti stalo?“

„To viete, rodina.“

Premkol ma smútok. Slzy som mal na krajíčku, strašne mi bolo ľúto toho milého zúfaleho chlapca.

„Prečo tak neskoro v noci ideš preč? Ideš domov? Alebo utekáš z domu a ideš za babkou?“

„Práveže utekám od babky. Viete, bývame spolu s mamou a s babkou a už sa to nedá vydržať.“

„Teda kam ideš?“

„Za mamou, ešte je v práci a vlastne neviem, či bude mať na mňa čas, či ma bude chcieť počúvať, viete, bude v práci počítať tržbu, peniaze a nesmie sa pomýliť, inak to musí zaplatiť zo svojho...“.

„Pozri, tu prestúpiš na druhý trolejbus a na konečnej na autobus a ten stojí pred prácou tvojej mamy.“

„Strašne vám ďakujem, dovidenia.“

Prečo som ho pustil? Čo keď už mama v práci nebude? Čo keď sa stratí?

Prečo som ho nezobral na konečnú? Mohol som ho vypočúť a mohol sa vrátiť domov. Som ja ale hlupák. Nie som síce terapeut, ale pozorne, ticho, bez zbytočných rečí vypočúť žiaľ' aktuálne blízkeho, by som vari zvládol. Užialený chlapec potreboval tichý, úprimný záujem a pochopenie, a nie blúdiť mestom.

Čo teraz?

Prečo my dospelí žijeme tak, že deti od nás niekedy plačky utekajú?

Občas si myslím, že som lepší ako ten druhý.

Občas si myslím, že som zúfalec, ktorému nielo pomoci.

Oba extrémny otravujú život druhým, najmä deťom a konečne aj mne.

Úzka cesta života sa zrejme kľukatí po strmom hrebene medzi týmito dvomi zradnými roklinami.

Mám však nádej, že aj zbabraná príležitosť, odovzdaná srdcom do rúk Mocného, sa môže premeniť na požehnanie.

„Pane Bože, prosím, ochraňuj unikajúceho chlapca pred dospeláckou zlobou a neporozumením a daj mu zažiť pokoj v bezpečnom, chápravom objatí.“

No a to je asi tak všetko, čo sa dá s premárnenou príležitosťou urobiť. Všetky ostatné kroky by viedli do jednej zo spomínaných nebezpečných roklín. ■

DVE STRANY MINCE

Previnenie

Predstavte si, že milujete osobu, jedinú z celého sveta. Možno si to nemusíte predstavovať, pretože takú osobu máte vo svojom srdci.

Predstavte si, že jedného dňa zistíte, že táto osoba nosí v srdci niekoho iného a nežné slová šepká cudzej osobe. Možno si to nemusíte predstavovať, možno ste to zažili.

Možno sa vám pri tom zistení zrútil svet.

Asi takto si predstavujem jeden rozmer pekla – sklamanie a opustenie.

Ale... Boh hovorí o sebe, že miluje človeka. Ale tento človek ho zrádza. Čo vtedy cíti Boh? Sklamanie? Opustenie? Cíti sa ako v pekle? Neviem.

Odpustenie

S odpustením je to ako s občerstvením pre bežcov maratónu. Bežec na organizátormi určenom stanovišti dostane v pravý čas fľašu osviežujúcej vody. Lenže tá voda bola vo fľaši oveľa skôr, ako bežec vôbec dostal štartovné číslo. Nehovoriac o tom, že ten konkrétny osviežujúci dúšok sa zdĺhavo a niekedy bolestne tvoril v srdci zeme ešte oveľa, oveľa skôr. Človek je len o málo menší ako Boh, a práve v tomto sa mu môže dosť priblížiť. Pretože... viete, čo prinesie skutočné odpustenie a zabudnutie? Tak to vám neprezradím. Vyskúšajte a uvidíte. Tých niekoľko týždňov pretavovania bolesti a sklamania do krištáľového odpustenia prináša obohatenie do viac než len jednej časti života.

Si myslím. ■

Tomáš Komrška

BOJAZLIVOSŤ

Vlak sa pohol. Mladý človek si našiel miesto pri okne. Sadol si. Tašku nerozhodne položil na policu. Zdá sa, akoby ho trápila nejaká myšlienka. Po chvíli znovu aktovku z police zložil a vybral z nej hrubšiu knihu vreckového formátu – Bibliu.

Otvoril ju a bojazlivo čítal. Zrazu zbadal spolužiaka, prechádzajúceho chodbou medzi sedadlami. Knihu rýchlo skryl a dal sa s ním do rozhovoru, akoby nič.

Tento mladý veriaci človek sa zachoval nemúdro. Bojazlivý človek. My sme nedostali ducha bojazlivosti, ale moci, lásky a zdravého rozumu. Je to dar od Boha. On potešuje a uisťuje i svojho služobníka Jozuu: „*Netras sa ani sa nestrachuj!*“

Strach je najväčší nepriateľ v rozhodovaní a práci kresťana. To, čo mi Duch Boží dáva na srdce, chcem vykonať v každom čase. Bez strachu a bázne pred ľuďmi, lebo oni nám nemôžu nič urobiť, „...*lebo s tebou je Hospodin, tvoj Boh, vo všetkom a všade, kamkoľvek pôjdeš.*“ (Joz 1, 9)

Máš, drahý brat – sestra, z niečoho strach alebo obavu? Nech ťa poteší a povzbudí toto ubezpečenie. ■

Živá slova, 4/1970, vybral a preložil: Peter Kailing

AKO SA PRIBLIŽIŤ K TÍNEĎŽEROM?

ZUZANA POLOHOVÁ a DARINA MALÁ

Tréningové centrum Kompas už roky spolupracuje s lokálnymi cirkevnými zbormi na celom Slovensku. Cieľom je podporiť ich mládežnícku službu, inšpirovať a trénovať ľudí, ktorí majú Bohom zlomené srdce pre mladú generáciu.

Tínedžeri. Kde sa pohybujú? (ak sa vôbec pohybujú) Čo robia? Čo majú radi?

Ak sa chceme k tínedžerom priblížiť, potrebujeme trochu preniknúť do ich sveta, spoznať ich kultúru a naučiť sa hovoriť ich jazykom. Jeden z komunikačných kanálov je aj hudba. O tom svedčí aj to, že takmer každého mladého človeka dnes vidíme so slúchadlami... čosi počúvajú.

Fusion je spevokol, ktorý ponúka mladým hudbu. Dáva im možnosť nielen spievať, ale aj pokúšať sa hrať na rôzne hudobné nástroje a objavovať, v čom sú či nie sú obdarovaní. Hlavným cieľom tejto služby je sprostredkovať žijúceho Krista cez vzťahy, ktoré sa prirodzene vytvárajú vo Fusion komunite. Fusion začal v Čechách, odkiaľ sa rozšíril na Slovensko, Ukrajinu, do Poľska, Slovinska, Rumunska, Estónska a Lotyšska. Na Slovensku máme momentálne 4 Fusion spevokoly v 4 rôznych cirkvách: CB Banská Bystrica, BJB Viera Bratislava, KZ Bratislava-Rača a ECAV Obišovce.

Okrem pravidelných týždenných nácvikov v lete organizujeme tábory, kde hľadáme a skúšame rôzne možnosti, ako osloviť čo najväčšie množstvo mladých v rámci svojich možností. V lete 2017 sme po prvýkrát spojili hudbu so športom (Fusion BB) a tiež sme po prvýkrát robili denný tábor na jednom z bratislavských sídlisk (Fusion Rača). Spoločná téma pre všetky bola „som videný“. Vychádzali sme z toho, že chceme byť videní, a aj preto dávame svoje fotky na sociálne siete. Na druhej strane sa bojíme byť videní takí, akí skutočne sme. Jedine Boh nás vidí úplne takých, akí naozaj sme a jedine On nás miluje dokonale a bez podmienok. Cesta k Nemu je Ježiš. Sme vďační za každého tínedžera, za každý začiatok hľadania Pravdy a túžbu spoznávať to, na čo nám „pán google“ nevie odpovedať.

Pre tínedžerov je veľmi dôležité, aby zažili niečo spoločne a vo veľkom. Inak povedané – čím viac ľudí na jednom mieste, tým lepšie! Aj preto sme sa rozhodli usporiadať **festival** pre všetky existujúce Fusiony na Slovensku! Vo februári 2. - 4. 2018 to bude náš druhý ročník. Dvojdňový festival vyplnený koncertmi jednotlivých spevokolov, hudobnými a ďalšími seminármi, hlavnou témou, ktorá má byť

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ NOVEMBER 2017

Rada rozhodla

O zriadení misijného zboru v Trnave k 1. 1. 2018 a vymenovala staršovstvo zboru. Správcom zboru bude kazateľ Juraj Kohút. Je to veľký dôvod k radoosti a vďačnosti v našej cirkvi za Božiu milosť, lebo je to prvý nový zbor spojený s víziou 4x10.

O vizitácii v roku 2018 v zboroch Stará Turá (vizitátori Štefan Evin a Ján Verčimák) a Kalinovo (vizitátori Slavomír Poloha a Marián Cabada).

Rada schválila

Tému jarnej pastorálky: „Úloha a postavenie staršovstva zboru.“ Na pastorálku budú pozvané aj staršovstvá zborov, keďže ide o kľúčovú tému týkajúcu sa duchovného vedenia zboru. Predbežný termín je 16.–17. marec 2018.

Rada zoberala na vedomie

Podporu od misionára Don Ho Soona pre jedného študenta teológie z našej cirkvi.

Informáciu staršovstva zboru v Nitre o vyslaní ich kazateľa Tomáša Henžela s rodinou do Bratislavy so zámerom založiť tam ďalší zbor.

Ďalej Rada

Venovala pozornosť správam z misijných zborov a komunít (Mozaika Košice, Trnava, Nitra).

Privítala nového riaditeľa kancelárie Rady Juraja Klementoviča, ktorý do funkcie nastúpil 1. novembra.

Prijala rezignáciu Tomáša Grulichu na funkciu

predsedu odboru PLANt a vymenovala ho za člena odboru PLANt na obdobie od 1. 1. 2018 do 30. 6. 2018.

Vymenovala Tomáša Henžela za predsedu odboru PLANt od 1. 1. 2018.

Vymenovala kazateľa Pavla Halžu za administrátora zboru vo Vranove od 1. 1. 2018.

Prijala s vďakou ponuku zboru v Leviciach byť hosťiteľom konferencie v roku 2018.

Vyjadrila vďačnosť organizátorom konferencie *Viera v práci* a povzbudzuje ich do prípravy ďalších ročníkov. Ako pomoc ponúka pôžičku a podiel na úhrade prípadnej negatívnej bilancie budúcej konferencie.

Rozdelila prostriedky z Evangelische Partnerhilfe za rok 2017 a časť prostriedkov z Fondu pomoci. Zvyšná časť prostriedkov z Fondu pomoci sa akumuluje.

Odpovedala na požiadavku volebnej komisie, týkajúcu sa voliteľnosti navrhnutých kazateľov.

Predsedníctvo Rady sa stretlo so staršovstvom zboru v Bratislave, Cukrová a oboznámilo ich s dôvodmi aj návrhom Rady na zmenu administrátora zboru.

Predseda a tajomník Rady mali rozhovor so staršovstvom zboru v Banskej Bystrici o ďalšej službe kazateľa Slavomíra Polohu, ktorý sa približuje k hranici 18-tich rokov služby v zbere. ■

(spracované z podkladov Rady Cirkvi bratskej)

výzvou k prekonávaniu prekážok, ako aj výzvou k rozhodnutiu sa pre Krista!

Festival je otvorený aj záujemcom o Fusion, ktorí by sa chceli dozvedieť o tejto službe viac. Isto je lepšie raz vidieť ako stokrát počuť. Ak vás to zaujalo, prosíme, kontaktuje koordinátora akcie, Davida Kostlána (david.kostlan@tckompas.sk) a sledujte nás na FB stránke Fusion Slovensko. ■

TEÓRIA A PRAX

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

So skutočnosťou, že aj v kresťanskom živote sa stretávame so situáciami, kedy sa to, čo hovoríme a ako žijeme, dosť rozchádza, narážame na podobné úskalia. Učenie cirkvi je v poriadku, len život cirkvi jej protirečí. Alebo život nás, kresťanov.

Práve preto sa v kresťanských komunitách vždy – už od Ježišových čias – kladie dôraz na konkrétne postoje a konanie. Nie je dôležitá teoretická teologická argumentácia o sobotnom pokoji. Ježiš sa pýta na to, či je tu sobota pre človeka, alebo človek pre sobotu. Milosrdný Samaritán je vzorom a paradigmou blížneho. Hoci sám je teologicky z hľadiska súdobej náboženskej náuky vlastne heretikom. Alebo Ježišove slová o tom, že návštevy chrámu či obetného miesta Samaritánov samy o sebe nič neznamenajú, ak nebudú podložené duchovným postojom k životu tam, kde práve sme a životom v pravde evanjelia.

Pravovernosť, alebo po grécky ortodoxia, má nádych akademickej správnosti, a preto sa veľmi netrápi nad tým, čo je práve potrebné spraviť. Ortodoxia meria ideologickú čistotu viery, keď cirkevní ideológovia merajú lojalitu svojich členov a traktátmi o teologických aspektoch Božej milosti. Často pritom zahŕňajú do autu niektoré aktuálne problémy, aby sa nezašpinili kontaktom so svetom a s jeho kontroverznými situáciami, kde by aj cirkvi mohli stratiť zvyšky popularity – či aspoň prijateľnosti.

Na nebeskú bránu podľa známej legendy bude raz klopať každý človek. Legenda hovorí o vrátnikovi, ktorý síce ocení, že ruky pravoverného veriaceho sú čisté. Zároveň sú však aj prázd-

ne. Preto dvere do raja podľa legendy ostávajú zatvorené.

Život viery je životom v pravde. Preto okrem pravovernosti je jeho vnútornou náplňou aj ortopraxia, ktorá je mierou správnosti osobného presvedčenia.

Ak sa vieme od teoretikov marxizmu-leninizmu odlíšiť, tak nemôžeme tvrdiť len to, čo tvrdia oni: teda, že naša náuka je správna a ak nefunguje, je to len preto, lebo my ľudia robíme chyby. V náboženskej terminológii sme ešte náchylní tvrdiť, že to súvisí s dedičným hriechom či našou slabosťou. Áno, aj to môže byť pravda. Nemalo by to byť však alibi pre našu kresťanskú pasivitu a nečinnosť. Alebo nechotu zašpiniť si ruky angažovanosťou v tomto svete tu a teraz.

Alebo, ako to hovorí rímsky biskup František katolíkom v známom príklade z Argentíny. Poslal študentov – budúcich kňazov – do predmestí Buenos Aires, aby videli skutočný život. Keď sa vrátili, videl podľa topánok, kam až zašli. Tie predmestia sú známe svojou špinou. Ten, kto sa tam vydá, si nevyhnutne zapráši topánky. Tí, ktorých topánky sa aj po návrate zo slumov leskli, zadanie nespĺnili. Báli sa zaprášiť si svoje kostolné topánky.

Naša viera a naše boholužby v tejto perspektíve nemajú byť bezpečným útočiskom a getom pre naše správne názory. Mierou správnosti našej viery je to, ako sa nám podarí tu a teraz ponúkať postoje, ktoré budú znamením a smerovníkom k tomu svetu, kde raz budeme všetci doma. Neznamená to, že sa toho nemusíme báť. Máme sa o to však vo viere určite snažiť. Naša životná prax totiž ukazuje, aká kvalitná je naša teória. A viera. ■

Teória a prax sa nemusia vždy stretnúť a zhodnúť. Tak si pamätáme, ako nám v škole či na televíznych obrazovkách teoretici marxizmu-leninizmu hovorili o teórii beztriednej spoločnosti, kde si budeme všetci rovni a všetci budeme mať všetko, čo budeme potrebovať, kde nebudeme potrebovať peniaze a vybudujeme raj na zemi. Jediným problémom toho, že sa táto teória nenaplnila, bola prax a nechota ľudí nasadiť všetky svoje sily do triedneho boja a do služieb komunistickej strany.

KRÍŽOVKA

„Drahý nám je priateľ, nepriateľa však potrebujeme.
Priateľ nám ukáže, čo robiť môžeme, nepriateľ...“ F. Schiller

Autor: Peter Kailing	Odblesk	Otvor	Mínus	Preorávaj	TAJNIČKA	POMÔCKY Eider Ester, Et, Re	Hrádže	Sladkov. severské ryby	
Zahni, zmeň smer					•	Hor. služba (skr.) Osob. zámeno			Kyslá tekutina
Perforovalo					•				
Chirurg. zárok				Ten kto gravíruje Cestný poplatok	•				
Chem. zn. argónu			Chem. zn molybdénu Horská oblast(skr.)		•	Eduard (dom.) Islam. boh			
Mení smer					•		Latinská spojka Kým		
	Zbav ostrosti	Otília (dom.) Cudzie zvíera			•			Patriace Ide	Nemecká rieka
Odbor. zväz (skr.)			Stane sa malátnym Nie (nem.)		•				
Ukazov. zámeno				Zn. milihenry Kartár. výraz	•		501, rím. Sonda		
Zmenšuje, odoberá					•	Obmena, modifikácia zníž. tón E			
V strednej miere					•				
	Zn. rus. lietadiel (Antonov)			Bilbická sta- rozákonná kniha	•				

Tajnička krížovky z RELAXu z Dialógu č. 10/2017: Skutočná múdrosť spočíva v poznaní vlastnej NEVEDOMOSTI.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 6. 1. 2018.

Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 12/2017 (vyjde v januári).

Stranu pripravil Peter Kailing

D. Pastirčák: Nazaret, Kostol Zvestovania